БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 48 (16.131) ● 26 февраль 1975 йил, чоршанба ● Баҳоси 2 тийин

1975 БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

БЕШ ЙИЛЛИК — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Андижон машинасозлик заводида шахсий беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ҳаракати тобора кенгаймоқда. Суратда: корхонанинг илғор қуювчиларидан Неъмат Ҳайдаров (чапда) ва Рафиқ Курамшин. Улар Ғалабанинг 30 йиллиги шарафига бошланган мусобақада пешқадамлик қилишмоқда.

С. Безносов фотоси.

РАЙКОМ СЕКРЕТАРИ

Тўққизинчи беш йиллик республикамиз халқ хўжалиги учун кутлуғ келди. Ҳамма соҳалар барқ уриб ривож топмоқда. [illegible]

[illegible] ҳосилдорликда 43 центнерлик маррани эгаллаб, республиканинг илғор районлари қаторидан ўрин олди. Бошқа соҳаларни ҳам ривожлантиришда дадил қадамлар ташланмоқда.

Бу КПСС XXIV съездининг кадрларга доир сиёсат соҳасидаги кўрсатмаларига оғишмай амал қилиш, ишнинг ҳамма соҳаларига сиёсий жиҳатдан етук, билимдон, қобилиятли ташкилотчиларни қўйиш, раҳбар кадрлар бошқариш методларини мукаммал эгаллаган бўлишлари, янгиликни ҳис қила билишлари, жамиятимизнинг ривожланиш истиқболларини равшан кўра билишлари, вужудга келаётган проблемаларни ҳал этишнинг энг самарали йўлларини топа олишлари ижтимоий ҳаётда ва ишлаб чиқаришда жадал ва чуқур ўзгаришлар рўй бераётган ҳозирги вақтда ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга эканлигидан далолат бериб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг беқиёс ғамхўрлиги ва яқиндан кўрсатаётган ёрдами туфайли Ўзбекистонда ғоявий чиниққан, юксак даражада ўқимишли, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида партиянинг йўлини ишчанлик ва қатъият билан ўтказа оладиган илғор фикрли ва зўр ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган ходимларнинг жуда катта армияси камол топди. Кейинги йилларда бағри кенг, кўнгли тоза ва юксак маданиятли билимдон кишилар, халқ фаровонлиги йўлида ҳормай-толмай хизмат қиладиган софдил ходимлар, юксак сиёсий онглилик билан яхши профессионал тайёргарликни мужассамлаштирган, экономика ва маданиятни ривожлантириш масалаларини омилкорлик билан ҳал қилишга қобилиятли, бошқаришнинг замонавий методларини эгаллаган мутахассис кадрлар райком секретарлигига сайландилар.

Ҳозир республикамизда шаҳар ва район партия комитетлари секретарларининг деярли ҳаммаси олий маълумотли бўлиб, уларнинг 40 процентга яқини партиявий-сиёсий маълумот олган кишилардир. Эндиликда шаҳарлардаги район партия комитетлари секретарларининг учдан икки қисми, қишлоқ районларидаги партия комитетлари секретарларининг учдан бир қисми мутахассислардир. Улар ишлаб чиқаришда амалий жиҳатдан чиниққан актив ташкилотчилар бўлибгина қолмай, коллективни бошқара билиш санъатини яхши эгаллаган, партиявий ишни одамшунослик деб тушунадиган, одамларнинг кўнглидаги гапни, кайфиятини сеза биладиган, уларни янги ишларга руҳлантира оладиган кишилардир.

Бизнинг раҳбар кадрларимиз халқ орасидан чиққан кишилардир. Пахтачи район партия комитетининг биринчи секретари Зулайҳо Норқулова [illegible]

[illegible]

Район секретарлиги — бу жуда мураккаб иш. [illegible] масига юклашга уриниш раҳбарликнинг ленинча принципларига ёт нарсалардир. Бизда шундай райком секретарлари ҳам борки, улар ютуқлардан эсанкираб қоладилар, манмансираб кетадилар. Ҳамма ютуқлар кўпчилик меҳнати эвазига келганини унутиб қўядилар. Ўз устларида ишламайдилар, ўқимайдилар. Яна шундай секретарлар ҳам йўқ эмаски, улар фақат план топшириқларининг бажарилиши, жойларда ишларнинг бориши билан қизиқадилар, бу соҳадаги камчиликларга нисбатан муросасиз чоралар кўрадилар-у, лекин меҳнаткашларнинг турмуш шароитларини яхшилаш масалалари ҳақида бош қотирмайдилар.

Шундай ҳоллар ҳам бўладики, баъзи раҳбар партия ходимлари ўзларига ишониб топширилган вазифага масъулиятсизлик билан қараб, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйишда қўпол хатоликларга йўл қўядилар. Янгиқўрғон район партия комитетининг биринчи секретари С. Тўйчибоев кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашнинг ленинча принципларини қўпол равишда бузиб, масъул вазифаларни нопок кишиларга топшириб қўйди. Улар эса қишлоқ хўжалик уставини бузиб райком секретари паноҳида кўзбўямачилик билан шуғулландилар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев уқтириб айтганидек: «бизда раҳбарлик лавозимлари ҳеч кимга умрбод бериб қўйилмайди». Модомики, раҳбарлардан баъзи бир кимсалар ўзларига билдирилган ишончни суиистеъмол қилар эканлар, уларни қаттиқ жавобгарликка тортиш керак. Райком секретарлари принципиалликни камтарлик билан, муросасизликни меҳрибонлик билан, қарорни ижро билан қўшиб олиб борганларидагина, ўзлари партия интизомига қаттиқ риоя қилиб, юриш-туришда, муомалада, ишда намуна кўрсатганларидагина халқ ҳурмат-эътиборини қозонишларини унутмасликлари керак.

Район партия комитетлари кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш ишида кўпроқ бошланғич партия ташкилотларига таяниб иш кўраверишлари керак. Коллектив бўлиб раҳбарлик қилишни топширилган иш учун шахсий масъулият кучайтириш билан бирга қўшиб олиб боришни кадрларни ўстириш ва тарбиялашнинг муҳим шарти қилиб қўймоқ лозим. Улуғ Ленин ижрони текширишнинг аҳамиятини алоҳида таъкидлаб: «Кишиларни текшириш ва ишнинг ҳақиқий ижросини текшириш керак, бутун ишнинг, бутун сиёсатнинг моҳияти энди ана шундадир, фақат ва фақат шундадир» деган эди. Райком секретарлари партиявий ишнинг мана шу жиҳатларини ҳеч қачон унутмасликлари керак.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ОЛМАЛИҚ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1975 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

В. И. Ленин номли Ленин орденли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажара бориб, «Камроқ чиқим қилиб кўпроқ, сифатлироқ маҳсулот берайлик» деган шиор остида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили план топшириқлари ва зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Ишлаб чиқариш ҳажми 1973 йилга нисбатан 10,8 процент, меҳнат унумдорлиги 10,4 процент ошди. Комбинат коллективи рафинация қилинган мис, молибден, кадмий, сульфат кислота ва мис купороси ишлаб чиқариш юзасидан беш йиллик охирига мўлжалланган даражага эришди. Металл чиқариб олиш ва руда хом ашёсидан комплекс равишда фойдаланиш кўрсаткичлари яхшиланди.

КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатининг оташин сўзлари комбинат меҳнаткашлари меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини, янада яхшироқ ишлашга бўлган қизғин истакларини янги босқичларга кўтарди.

Комбинат коллективи саноат, қурилиш, транспорт ходимларининг 1975 йилги халқ хўжалик планини барвақт бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ўз зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни олди:

— реализация қилинган маҳсулот ҳажми юзасидан план топшириғи уч миллион сўм ошириб бажарилади ва пландан ташқари камида 1500 тонна рангли металл, 5 минг тонна концентрат, 1500 тонна сульфат кислота ва 100 тонна мис купороси берилади. Ишлаб чиқариш ҳажмининг қарийб бутун ўсиши меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ҳосил қилинади;

— ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан беш йиллик топшириғи муддатидан илгари, 20 октябргача бажарилади ва меҳнат унумдорлигининг камида 37 процент ўсиши таъминланади;

— хом ашёдан фойдаланиш комплекслиги, металл ажратиб олиш даражаси оширилади ва 1975 йилда қўшимча 1700 тонна мис ва рух, 1000 тонна сульфат кислота олинади;

— сифат белгиси қўйиладиган рух, кадмий, мис катанка ишлаб чиқариш ўзлаштирилади ҳамда юқори сифатли мис вайербарслар ишлаб чиқариш 1974 йилга нисбатан 3,5 баравар кўпайтирилади;

— сульфат кислота, мис ва бошқа бир қанча металларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш чоралари амалга оширилади. «Сари чекув» конининг лойиҳа қуввати барвақт ўзлаштирилади;

— янги техника, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, ихтиролар ва рационализаторлик таклифлари борасидаги тадбирлар жорий этилишидан камида 4 миллион сўм маблағ тежалади;

— материал, ёқилғи ва электр энергияни тежаш ишлари доимо ўтказилиб туради. Камида 12 миллион киловатт-соат электр энергияси ва 2100 тонна шартли ёқилғи тежалади;

— 14 минг квадрат метр уй-жой қурилади, дам олиш зонасини кенгайтириш ва саноат майдонларини ободонлаштириш ишлари давом эттирилади;

— мелиорация ва ирригация ишларни бажариш, хўжалик биноларини қуриш, қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш ва ҳосилни йиғиб териб олишда қишлоқ меҳнаткашларига ёрдам кўрсатилади.

Биз рангли металлургия корхоналари ва ташкилотлари коллективларига мурожаат қилиб, беш йиллик якунловчи йили топшириқлари барвақт бажарилиши учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдиришга даъват этамиз. Балхаш кон-металлургия комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларини коллективларимиз ўртасидаги социалистик мусобақани давом эттиришга чақирамиз ҳамда Аччисой полиметалл комбинати коллективини мусобақага чақирамиз.

Комбинат коллективи зиммасига олган социалистик мажбуриятларни ва умуман тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун ўзининг барча куч-қуввати, билими ва орттирган тажрибаларини сарфлайди, деб партия ленинчи Марказий Комитетини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневни ишонтирамиз.

Социалистик мажбуриятлар Олмалиқ кон-металлургия комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг йиғилишларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ДЎСТЛИК ВА ТЎЛА ҲАМЖИҲАТЛИК ВАЗИЯТИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва дўстона визит билан Москвага келган Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Болгария Халқ Республикаси ташқи ишлар министри П. Младенов ўртасидаги музокаралар 25 февралда тугалланди.

Министрлар Совет Иттифоқи билан Болгария Халқ Республикаси ўртасида ҳар тарафлама, ўзаро манфаатли ҳамкорликка доир бир қанча масалаларни қараб чиқдилар. Улар барча соҳаларда Совет—Болгария муносабатларининг муваффақиятли ривожланиши, қардошларча дўстлик ва ҳамкорликнинг тобора мустаҳкамланиши ҳар иккала мамлакат халқларининг туб манфаатларига тамомила мувофиқ эканлигини, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлигини ва қудратини мустаҳкамлашга, халқаро вазиятни соғломлаштириш, Европада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлини амалга оширишга ёрдам бераётганлигини зўр мамнуният билан таъкидлаб ўтдилар.

КПСС ва БКП Марказий Комитетлари ўртасида пролетар интернационализми принципларига асосланган мустаҳкам ҳамкорлик, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан БКП Марказий Комитети Биринчи секретари Т. Живков ўртасида мунтазам учрашувлар Совет—Болгария қардошларча муносабатларини муваффақиятли ривожлантириш учун алоҳида аҳамиятга эга эканлиги якдиллик билан таъкидланди.

Муҳим халқаро проблемаларни, шу жумладан Европа хавфсизлигига доир проблемаларни муҳокама қилган чоқда Европа қитъасидаги аҳволга, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишлаган кенгашни жуда яқин орада муваффақиятли тугаллашга ва унинг учинчи босқичини олий даражада ўтказишга, Марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисида Венада олиб борилаётган музокараларга асосий эътибор берилди.

Музокаралар давомида Яқин Шарқдаги аҳвол тўғрисида ва Кипрдаги сўнгги воқеалар ҳақида ҳам фикрлашиб олинди.

Министрлар герман фашизми устидан қозонилган ғалабанинг яқинлашиб келаётган 30 йиллиги муҳим аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтдилар, бу сананинг байрам қилиниши Совет Иттифоқи билан Болгария Халқ Республикаси, Варшава Шартномасида қатнашувчи барча давлатлар, социалистик ҳамдўстлик давлатлари ўртасида мустаҳкам дўстлик ва қардошликнинг янги намойиши бўлади, деб алоҳида уқтириб ўтдилар.

* * *

П. Младенов шу куниёқ Ватанига жўнаб кетди.

Шереметьево аэродромида П. Младеновни ва унинг ҳамроҳларини А. А. Громико, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

РАСМИЙ АХБОРОТ

ГВИНЕЯ-БИСАУ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

Гвинея-Бисау Республикаси давлат комиссарлари кенгашининг Бош комиссари (ҳукумат бошлиғи) Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги Африка партияси (паигк) раҳбарлигининг аъзоси Франсиско Мендес бошчилигидаги шу республиканинг расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлган партия-ҳукумат делегацияси 25 февралда Москвадан Ватанига жўнаб кетди.

Гвинея-Бисау Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Шереметьево аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Совет пойтахти меҳнаткашларининг вакиллари аэродромда меҳмонларни кузатдилар.

Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортиб турди, икки мамлакатнинг давлат гимнлари ижро этилди.

А. Н. Косигин ва Франсиско Мендес совет жангчилари сафини айланиб ўтдилар. (ТАСС).

РЕСПУБЛИКА АВИАТОРЛАРИНИНГ МАРРАЛАРИ

25 февраль куни Тошкентда республика граждан авиацияси ходимлари партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди. Ўзбекистон ССР граждан авиацияси бошқармасининг бошлиғи А. Ю. Ғозиназаров ўтган йилги иш якунлари ҳамда республика граждан авиацияси ходимларининг КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари асосида 1975 йил давлат планини барвақт бажариш борасидаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзлади.

Йиғилиш ишида республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ҚАРШИ, 25 февраль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Қашқадарё область партия комитетининг пленуми бўлди. КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленумининг якунлари ва пленум қарорлари ҳамда ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқи асосида область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғойибов доклад қилди. Партия ҳужжатларини алмаштириш якунлари тўғрисида область партия комитетининг иккинчи секретари И. И. Головачевнинг доклади ҳам муҳокама қилинди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзоси Т. Н. Осетров нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг инструктори С. З. Шпилевой иштирок этди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МАТЛУБОТ ЖАМИЯТЛАРИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА СОЮЗИНИ (ЎЗБЕКБИРЛАШУВНИ) ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика кооператив савдосини ривожлантириш, қишлоқ аҳолисига хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш соҳасида эришган муваффақиятлари ва ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан Матлубот жамиятлари Ўзбекистон республика союзи — (Ўзбекбирлашув) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1975 йил, 25 февраль.
Тошкент шаҳри.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИНИНГ 1975 ЙИЛГИ МАРРАЛАРИ

ПАХТА — 600 МИНГ ТОННА. МАШИНАДА ТЕРИЛАДИ — 300 МИНГ ТОННА. ДОН — 122 МИНГ ТОННА. МЕВА ВА УЗУМ — 39,7 МИНГ ТОННА. САБЗАВОТ, КАРТОШКА, ПОЛИЗ — 130 МИНГ ТОННА. ГЎШТ — 18 МИНГ ТОННА. СУТ — 63 МИНГ ТОННА. ТУХУМ — 32,5 МИЛЛИОН ДОНА. ЖУН — 1000 ТОННА. ПИЛЛА — 3350 ТОННА.

"СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ"

МУСОБАҚА — МИЛЛИОНЛАР ИЖОДИ

Январь 1975 йил № 1 (13)

● Мажбуриятга яраша меҳнат самаралари
● Мусобақадошлар davраси
● Ёрдамга муҳтож комбинат

МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

ДАСТЛАБКИ ДОВОН

Якунловчи йилнинг дастлабки ойи, дастлабки довони ошиб ўтилди. Ой давомида бажарилган иш, ютуқларимиз кўз-кўз қилгудек. Республика саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари коллективлари КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашда мусобақа байроғини баланд тутиб меҳнат қилдилар.

Саноат маҳсулотини реализация қилиш январь ойи плани 103,3 процент бажарилди. Пландан ташқари 29,8 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи эса 101,3 процент адо этилди. Бу, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 7 процент ортиқдир. Қорақалпоғистон АССР ва республиканинг барча областлари корхоналари коллективлари планда белгиланган марраларни муваффақиятли эгаллашди.

Пахта тозалаш саноати министрлиги корхоналари 1974 йил пахта ҳосилидан пландан ташқари 13 миллион 312 минг сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Енгил саноат министрлигига қарашли корхоналар планга қўшимча реализация қилган маҳсулот 4 миллион 170 минг сўмга етди. Қурилиш материаллари саноати министрлиги корхоналари 238 минг сўмлик, Маҳаллий саноат министрлиги корхоналари 482 минг сўмлик, Гўшт ва сут саноати министрлиги корхоналари 2 миллион 29 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга муваффақ бўлдилар. Шунингдек, бошқа министрлик ва идораларнинг корхоналари, Иттифоқ бўйсунишидаги саноат ҳам шу давр ичида планга қўшимча анчагина маҳсулот реализация қилдилар ва планнинг ошириб бажарилишига катта ҳисса қўшдилар. Республика саноати ўтган ойда планга қўшимча анча кўп миқдорда кўмир, нефть, газ, трактор ва прицеплар етказиб берди.

Бироқ баъзи корхоналар якунловчи йил планларининг тўла бажарилишини таъминламадилар. Январь ойи ичида республика бўйича ишлаб турган корхоналарнинг 68 таси план топшириқларини уддалай олмади. Натижада 6,8 миллион сўмлик маҳсулот кам реализация қилинди. Самарқанд рўзғор холодильниклари заводида пландагидан 1000 дона холодильник, «Узбексельмаш» заводида 27 та кўрак чувиш машинаси, «Ташкенткабель» заводида 653 километр сим кам ишлаб чиқарилди. «Андижанирмаш» заводи ҳам скрейперлар тайёрлаш ойлик планини бажара олмади. Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, Тошкент чинни заводи, Қўқондаги «Большевик» заводи, Тошкент экскаватор заводи, Жиззах пластмасса буюмлари заводи, Самарқанд суперфосфат, Муборак газ ва Фарғона химиявий тола заводлари ҳам кўзланган натижага эришолмадилар. Химия саноати корхоналарининг бештаси белгиланган топшириқларни бажармаганлиги туфайли пландагидан анча кам маҳсулот ишлаб чиқарилди. «Узсельхозтехника» республика ишлаб чиқариш бирлашмасида саккизта, Енгил саноат министрлиги корхоналаридан тўртта, республика маҳаллий саноат корхоналари коллективларидан еттитаси маҳсулот реализация қилиш планларини уддалай олишмади. Айрим корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштириш ҳам жуда секинлик билан олиб борилмоқда.

Республикадаги қурилиш ва монтаж ташкилотларининг коллективлари капитал маблағларнинг самарадорлигини ошириш, объектларни жадал ишга тушириш соҳасида қувончли ютуқларни қўлга киритдилар. Бинокорлар ва монтажчилар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, январь ойида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 12 процент кўп капитал маблағ ўзлаштирдилар ва саккиз процент кўп қурилиш-монтаж ишлари бажардилар. Айниқса, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, «Узколхозстрой», Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой» (Ўзбекистон ССР территорияси бўйича) қурилиш ташкилотлари ойлик топшириқларни анча ошириб адо этдилар.

Транспорт ташкилотлари халқ хўжалик юклари ташиш юзасидан план ва социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар ҳамда республика саноат маҳсулотини реализация қилиш планининг муваффақиятли бажарилишига кўмаклашдилар. Ўрта Осиё темир йўлининг Ўзбекистон территориясидаги коллективлари пландан ташқари 300 минг тоннадан кўпроқ халқ хўжалик юкларини ташиб бердилар. Республика Автомобиль транспорти министрлиги ташкилотлари пассажир ва юк ташишни ўтган йилнинг шу даврига қараганда анча кўпайтирдилар. Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси, дарё ва денгиз портлари ходимлари пассажир ва юк ташиш планларини бирмунча ошириб бажардилар.

Якунловчи йилнинг дастлабки довони ошиб ўтилиб, иккинчи ой — иккинчи довон марраси эгалланяпти. Вазифалар улкан. Барча корхоналар, қурилиш ва транспорт ташкилотлари коллективлари зиммадаги план-топшириқларни ошириб бажариб, якунловчи йил марраларини барвақт эгаллаш учун тўпланган илғор тажрибалардан, мавжуд резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланишлари, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш тадбирларини кўришлари лозим.

КОЛЛЕКТИВЛАРДАН ДАРАКЛАР

Ҳорманг, Сорахон опа

Меҳнат бахт келтиради, дейишади. Бунга Қўқондаги Охунбобоев номли йигирув-тўқув фабрикасининг тўқувчиси Сорахон опа Тожибоеванинг ҳаёт йўли мисол бўла олади. Сорахон опа 27 йилдирки, шу фабрикада ҳалол меҳнат қилиб, тўқувчилик касбини улуғлаб келмоқда.

— Опа йилдан-йилга зафар қучмоқда, — дейди у ҳақда тўқувчилик цехининг бошлиғи Т. Умарқулов. — Тожибоева ўтган йили 5556 та ўрнига 7578 та одеял тўқиб, планни 136 процентга етказди. Ҳозир у 1977 йилнинг май ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Партия ва ҳукуматимиз илғор тўқувчининг фидокорона меҳнатини муносиб тақдирлаб келмоқда. Меҳнат Қизил Байроқ ордени опанинг кўксини безаб турибди.

— Ҳорманг, Сорахон опа!

А. ҲАКИМОВ.

Зарбдор вахтада

Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинатида фашистлар Германияси устидан қозонилган Ғалабанинг 30 йиллигига атаб, қаҳрамон шаҳарлар шарафига зарбдор ўн кунликлар муваффақиятли давом этмоқда.

Социалистик мусобақанинг кенг авж олдирилиши туфайли қатор цех ва бригадалар смена топшириқларини ошириб бажаришга эришаётирлар. Шахсий мусобақада Ҳуринисо Аҳмедова, Анорхон Баҳромова, Мовлуда Аҳмадалиева, Каримжон Неъматов, Кимёхон Бурхонова сингари зарбдор ишчилар рекорд натижаларни қўлга киритишмоқда. Улар «ПКЛ-100» машиналаридан, иш вақтидан рационал ва тўғри фойдалана билиш, иш жараёнларини аниқ ва тез бажариш ҳисобига кунлик нормани 225-260 процентга етказишмоқда.

Т. СУЛАЙМОНОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг жамоатчи мухбири.

Мураббийлик ҳаракати

Термиз пахта тозалаш заводининг ёш ишчилари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Майорованн, кекса ишчилардан З. Гумированн ҳамда электромонтёр В. Козинчукни ҳурмат ва эҳтиром билан устозимиз, дея тилга олишади.

Новатор ишчилар ўзларининг қалб қўрларини мураббийликка бағишламоқдалар. Мураббийлар кўп йиллик тажрибаларини ёшлар билан ўртоқлашмоқдалар. Уларни ишчилик билан фахрланиш руҳида тарбияламоқдалар.

Корхонада мураббийлик ҳаракати тобора кенгайиб бораётир. Бунинг натижасида завод коллективи меҳнатда янги ютуқларни қўлга киритмоқда. Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилини дадил бошлаган пахта тозаловчилар февраль ойи топшириқларини бажариш арафасида турившибди.

Э. МАЛИКОВ.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМАНДИРЛАРИ МИНБАРИ

БАЙРОҚДОРЛАР САФИДА

Социалистик мусобақада илғорликни қўлдан бермаслик, тежамкорлик, техникани тараққий эттириш ва машиналар қувватидан омилкорлик билан фойдаланиш корхонамиз коллективи учун узоқ йиллик анъанага айланиб қолган. Буни беш йилликнинг ўтган даври ичида эришган ютуқларимиз ҳам кўрсатиб турибди.

Тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йиллик план-топшириқларини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи арафасида муваффақиятли адо этдик. Пландан ташқари 66 минг тонна кўп юк ташидик. Белгиловчи йил топшириғини эса 26 декабрда бажариб, белгиланганидан 60 минг сўмлик зиёд фойда олдик. Машиналар паркидан фойдаланиш олдинги йилга нисбатан 0,2 фойдали қатнов эса 1,5 процент ўсди. Планга қўшимча 2,5 минг тонна юкни манзилга барвақт етказиб беришга эришдик. 2,3 минг тонна юк топшириқдан ташқари ташилди.

«Тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун курашда меҳнат коллективлари олдида, ҳар бир совет кишиси олдида конкрет вазифалар турибди. Бу вазифалар ўз вақтида виждонан ишнинг кўзини билиб ҳал этилиши муҳимдир». КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида таъкидланган бу сўзлар корхонамиз коллективини янги меҳнат марраларига чорлади. Мурожаат эълон қилинган куннинг эртасигаёқ маслаҳатлашиб олдик. Ишлаб чиқаришдаги мавжуд техника воситаларидан, автомашиналардан унумли фойдаланиш, резерв ва имкониятларни ишга солиш тадбирларини белгиладик. Якунловчи йил халқ хўжалик юкларини ташиш топшириқларини узоғи билан 25 декабрга қадар бажаришга ва пландан ташқари 30 минг тонна юк ташишга сўз бердик. Юк обороти плани ҳам 450 минг тонна-километр ошиғи билан уддаланади. Тўққизинчи беш йиллик маррасига эса тонна бўйича муддатидан 20 кун, юк обороти бўйича 40 кун олдин етамиз, меҳнат унумдорлигини ўтган йилга нисбатан 0,5, машиналар паркларидан фойдаланиш коэффициентини 0,65 процент оширишга, планга қўшимча минглаб сўмлик фойда олишга эришамиз.

Шу кунларда корхонамизнинг партия, касаба союз, комсомол комитетлари маъмурият билан ҳамкорликда зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларни барвақт бажариш тадбирларини кўрмоқдалар. Барча шофер, инженер ва техник ходимларнинг ҳаммаси Мурожаат асосида конкрет мажбуриятлар олиб ишлашмоқда. Айниқса, Улуғ Ватан уруши иштирокчилари меҳнат қилаётган участкаларда беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун кураш авж олдириб юборилди. Ш. Велиев, А. Ричков, А. Шокиров, С. Федоренко, С. Тўляев сингари Ватан уруши қатнашчилари якунловчи йилнинг сўнгги ойлари меҳнат календарини очишди. Илғор шоферларимиз ҳозирдаёқ беш йиллик планни бажариб қўйиб, келгуси беш йиллик ҳисобига меҳнат қиляптилар. Б. Умаров, Н. Федотов, В. Гушкин, В. Кузнецов, Е. Шар каби шоферларимиз эса 1976 йилнинг ҳам ярим йиллик маррасини забт этдилар.

Қувончлиси шундаки, беш йиллик план-топшириқларини барвақт уддалаш учун бўлган курашда алоҳида шоферларгина эмас, бригадалар ҳам актив қатнашмоқдалар. Т. Сатторов, М. Гимранов, П. Хоназаров ўртоқлар бош бўлган бригадалар якунловчи йил муқобил плани асосида иш кўришмоқда. Уларнинг ҳар бири йиллик топшириқларини муддатидан бир ой олдин бажариш мажбуриятини олишди. Паркдан фойдаланиш коэффициенти 0,66-0,70 процент оширилади. Юк тушириш ва ортишда вақтни қисқартириш ҳамда фойдаланиш тезлигини ошириш ҳисобига меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 2,3-2,6 процент ўсиши кўзда тутилади.

Ёшлар — бизнинг келажагимиз. Тажрибали шоферларимиз уларнинг малакали кадрлар бўлиб етишувида мураббийлик қилишмоқда. А. Тошпўлатов, В. Петров, Б. Рибкин сингари ветеран шоферларимиз тарбиясини олган кўплаб ёшлар бугунги кунда ишлаб чиқариш пешқадамлари сафида.

1974 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш мусобақасида ғолиб чиққан коллективлар яқинда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотландилар. Улар орасида бизнинг Автомобиль транспорти министрлигининг марказлаштирилган тартибда юк ташиш Тошкент шаҳар ишлаб чиқариш автомобиль тресги ҳам (бизнинг корхона ҳам шу трест ихтиёрида) бор. Трестимиз эришган, бу улкан ютуқда бизнинг коллективимиз ҳиссаси ҳам борлигидан фахрланамиз.

Мукофот бизни янги марраларга чорлади. 1975 йилда ҳам халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида коллективимиз актив қатнашиб, январь ойида пландан ташқари 9 минг тонна юк ташишга эришди.

Ж. ҲОЖИБЕКОВ,
Тошкентдаги Октябрь 50 йиллиги номли 145-автобаза директори.

ИШЧИ МАКТУБИ

КУЧИМИЗНИ АЯМАЙМИЗ

«Зангори олов» республикамиздаги деярли ҳар бир хонадонга кириб боряпти. Шунинг учун ҳам рўзғорбоп газ аппаратларига бўлган талаб кундан-кунга ортмоқда. Буни яхши тушунган заводимиз ишчилари газ плиталари ишлаб чиқариш суръатини оширмоқдалар.

Корхонамиз тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилини дуруст якунлади. Топшириққа қўшимча 400 та газ плитаси тайёрланди. Бу ютуқ биз, ишчиларни янги зафарларга отлантириб юборди. КПСС Марказий Комитетининг декабрь [1974 йил] Пленуми қарорларидан, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумдаги нутқидан, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан ғоят руҳланиб муқобил планлар қабул қилдик.

Якунловчи йилда 145 мингта газ плитаси ишлаб чиқаришимиз, тайёрланган маҳсулотларнинг 90 процентидан зиёдини биринчи кўрсатувдаёқ қабул қилинишига эришишимиз, 30 тонна металл, 2,5 тонна прокат тежашимиз лозим.

Дастлабки бир ярим ойда қўлга киритган ютуқларимиз чакки эмас. Меҳнат унумдорлигини ошириш, иш вақтидан тўла фойдаланиш, беш кунлик топшириқларни тўрт кунда бажариш ҳисобига маҳсулот тайёрлаш планини анча оширишга эришдик. Бунда коммунистик меҳнат зарбдорларидан Ш. Аблаев, О. Белялов, В. Боршчов, Ҳ. Тешабоев, Х. Охунова, П. Эгамбердиев, Т. Астраховаларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Ҳа, йилни яхши бошладик. Уни муваффақиятли якунлаш учун куч ва ғайратимизни аямаймиз.

Ҳ. ҚАЮМОВ,
Фарғона газ аппаратлари заводининг ишчиси.

Суратда: мусобақадош корхоналар коллективларининг вакиллари — Боку заргарлик заводининг ишчиси Турон Мамедов (ўнгдан), Тошкент заргарлик заводининг ишчиси Зуҳриддин Шукуров, шу корхонанинг металл йўнувчиси Светлана Аникина, бокулик мусобақа ғолиби Қозимов Яҳё ўғли, тошкентлик пешқадам ишчи Шоҳида Каримжонова ва Тошкентдаги «Сигнал» ишлаб чиқариш-техника бирлашмасининг токари Товфиқ Валитов.

А. Тўраев фотоси.

ҚЎЛНИ БЕРИНГ, КАСБДОШЛАР!

Мусобақадошлар учрашувидан репортаж

Муҳташам театр зали одатдагидан гавжумроқ. Бошқа кундагилардан фарқи шуки, театрни бутун бир касбдаги кишилар ва уларнинг умрдошлари тўлдиришиб ўтиришибди. Мезбон корхона — Тошкент заргарлик заводи касаба союз комитети бир неча кун аввал ҳар бир ишчига ва мутахассисга иккитадан билет тарқатди. Театр спектакли учун тарқатилган иккинчи билет уларнинг умрдошларини ҳам тантанада қатнашишга чорларди.

Шундай бўлди: заргарлар оила аъзолари билан Ҳамза номидаги ўзбек академик драма театрига белгиланган вақтда тўпланишди. Булар орасида Боку заргарлик заводи, Тошкентдаги «Сигнал» ишлаб чиқариш-техника бирлашмаси коллективларининг ҳам вакиллари бор. Улар бугунги тантанали йиғилишга атайлаб таклиф қилинган. Тошкент заргарлик заводи коллективи бир неча йилдан буён Боку, Волга бўйидаги «Красная Пресня» заргарлик заводлари ва Тошкентдаги «Сигнал» бирлашмаси коллективлари билан мусобақалашиб келади. Эндиликда бу касбдош коллективлар мусобақаси анъанага айланиб қолди.

Театрга тўпланишдан мақсад шу мусобақадош корхоналар коллективларининг ўтган йил социалистик мусобақасини якунлаш ва 1975 йилги мусобақа шартномаларини имзолашдан иборат эди. Дўстона ҳамкорлик, коллективларнинг меҳнат беллашувида қайси корхона қанақа ўринни олганлигидан қатъий назар, социалистик мусобақа якунлари қувончли бўлди. Бу ҳақда уларнинг ўзидан эшитганимиз тузук:

А. Гейдаров, Боку заргарлик заводи партия комитетининг секретари: — Тошкент заргарлари билан мусобақамиз анъанавий бўлиб қолганлиги биз, озарбайжонлик ҳамкасбларингиз учун қанчалик қадрли эканлигини билсангиз эди. Бундай беллашув беш йиллик марраларини муддатидан илгари эгаллашда муҳим роль ўйнамоқда. Буни корхонамиз коллективининг ўтган йилги иш натижалари ҳам кўрсатиб турибдики, мардона меҳнат якунлари ҳақида сиз касбдошларни хабардор қилиб қўйишни заводимиз коллективи, унинг барча коммунистлари, ишчилари ва мутахассислари менга топширишди.

Кам сарф-ҳаражат қилиб, кўплаб сифатли маҳсулот тайёрлаш мусобақасига қўшилган бокулик заргарлар ўтган йили пландан ташқари 314 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишди. Меҳнат унумдорлиги бир йил ичида 17,1 процент ортди. Социалистик мусобақа формалари такомиллаштирилди. Ишлаб чиқилган низомга мувофиқ, асосий цехлараро социалистик мусобақа мунтазам якунлаб борилади. Бу якунларга қараб ғолибларга ҳар квартал охирида кўчма Қизил байроқ топширилади. Маънавий рағбатлантириш билан бирга, мусобақа илғорларини моддий жиҳатдан тақдирлаб боришга ҳам эътибор кучайди.

Ўтган йили социалистик мусобақа ғолибларини мукофотлаш учун беш минг сўм маблағ сарфланди. Бундан ташқари алоҳида кишиларга «Ўз касбининг устаси» номлари берилди ва уларга пул мукофоти ҳам топширилди. Цехлараро мусобақада А. Асланов бошлиқ коллектив пешқадамлик қилди. К. Мамедов, В. Филюшкина бригадалари йиллик мусобақа совриндорлари деб топилди. Ишчилардан Агамешади Иса ўғли, Мери Мехрикадзе, Николай Горшков, Вячеслав Гейвондянларга «Тўққизинчи беш йиллик зарбдори» нишонлари берилди.

Заводимиз коллективи бу йилги мусобақа шартномасига имзо чекиш ваколатини менга топширган.

А. Каримов, Тошкент заргарлик заводининг директори: — Ора узоқ бўлса ҳам кўнгил яқин. Шу залда ҳозир бўлган мусобақадош коллективларнинг вакилларини Тошкент заргарлик заводи коллективи номидан қизғин табриклашга руҳсат этгайсиз. Заводимиз коллективи сизлар йўллаган социалистик мусобақа шартномаларини синчиклаб ўрганиб, маъқулладилар ва ҳужжатларни имзолашни менга топширдилар.

Ўтган йилги мусобақамиз жуда кўнгилли ўтганлигини айрим рақамлар орқали таъкидлаб ўтмоқчиман. Тўрт йиллик топшириқ муддатидан илгари бажарилди. Пландан ташқари социалистик мажбуриятда белгиланган 200 минг ўрнига 360 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми аввалги йилдагига қараганда 22,7 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги 9,1 процент ортди. Маҳсулотларнинг 212 та янги ҳилини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. 489 ишчи ва 65 инженер-техник ходимнинг малакаси оширилди. Техника тараққиёти соҳасида қатор ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилди. Завод территориясида «Тўққизинчи беш йиллик зарбдорлари ҳиёбони» барпо этилди.

Олдимизда катта вазифалар турибди. Бу вазифалар КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларида, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида аниқ белгилаб берилган. Ана шу вазифалар нуқтаи назаридан қараганда бу йил ғайрат билан ишлашимиз лозимлигини, маҳсулот сифатини ошириш учун қатъий кураш олиб бориш кераклигини алоҳида таъкидлаш керак. Якунловчи йил учун корхонамиз коллективи қабул қилган социалистик мажбуриятларда ана шулар акс эттирилган.

В. Михеев, Тошкентдаги «Сигнал» ишлаб чиқариш-техника бирлашмаси касаба союз комитетининг раиси: — Корхоналаримизнинг ўтган йилги мусобақаси самарали бўлди. Бундай ҳамкорлик ва беллашув мамлакатимиз иқтисодий қудратини мустаҳкамлашда ўзига хос ҳисса бўлиб қўшилганлиги айниқса кўнгиллидир. Бирлашмамиз коллективи барча кўрсаткичлар бўйича белгиловчи йилни муваффақиятли якунлади. Йиллик план 25 декабрда бажарилди. Пландан ташқари 40 минг ўрнига 60 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Аввал планлаштирилган 30 минг ўрнига 91 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Мусобақа ғолибларига 8,5 минг сўм миқдорида мукофот тўланди.

Шундан кейин минбарга Боку заргарлик корхонасининг илғор ишчиси М. Мамедов кўтарилади. У мусобақада қўлга киритилган ютуқлар ҳақида ҳаяжон билан сўзлагач, тошкентлик пешқадам заргар Ҳакимжон Осимовни меҳнат беллашувига чақиради. Икки корхонанинг икки ғолиби қўл беришиб, бу йилги мусобақа шартномасига имзо чекадилар. Бошқа корхоналарнинг вакиллари ҳам мусобақадошлари билан тузилган шартномани шу тариқа имзолайдилар.

Мусобақадошларнинг бу тантанали учрашувида ғолибларга кўчма Қизил байроқлар, пул мукофотлари, қимматли совғалар ҳам топширилди. Якунловчи йил мусобақаси шартномалари бир овоздан маъқулланди...

Танаффусдан кейин мусобақадошлар биргаликда академик театр артистлари ижросида янги спектаклни мароқ билан томоша қилдилар.

Х. ЖЎРАЕВ.

Мухбиримиз бонг уради

КОРХОНА КЎМАК КУТАДИ

Кейинги пайтларда Нукус шаҳар нон комбинати адресига жиддий эътирозлар бўляпти. Комбинатда меҳнат интизоми бўш, маҳсулот сифати паст, ходимларга талабчанлик суст. Мастерлардан Б. Сафарова, Н. Красильникова, И. Саиджонов, лаборатория ишчилари К. Пак, В. Лемашка ўртоқлар ўз бурчларига масъулиятсизлик билан қарашмоқда. Бу ҳақда автоном республика газеталарида қатор танқидий фикрлар билдирилса-да, ишда силжиш бўлмаяпти.

Нега шундай? Нон сифатининг пастлигига сабаб нима? Оддий новвойдан тортиб, раҳбар ходимларгача суҳбатда бўлдик.

— Ишимизда камчилик кўп, — дея гап бошлади комбинат директори Ж. Давлатёров, — нон сифатсиз бўлса биз айбдор, бироқ биздан: «Аҳволингиз қандай, нима камчиликларингиз бор, шароитингиз яхшими?» — деб сўрашмаяпти.

Директорнинг гапида жон бор. Ҳар куни 40 дан зиёд дўконларга бир неча турдаги нон маҳсулотлари жўнатаётган комбинатнинг ҳозирги кўриниши талаб даражасида эмас. Санитария-гигиена ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бинолар ремонт талаб. Нон, булка, кондитер цехлари деворларини ёғоч устунларгина сулб турибди. Механика цехи номигагина бор, холос. Замонавий техника, дастгоҳ ва зарур ускуналар етишмайди.

Комбинат омборларида ками билан бир ҳафталик ун запаси бўлиши керак. Амалда эса бу ерда бир неча-кундузга етар-етмас ун сақланяпти. Чунки ун сақланадиган омборлар йўқ. Бор ун ҳам очиқ ҳавода — қор, ёмғир остида, ёз ойлари жазирама иссиқда туриб қоляпти. Шунингдек, махсус бино ёки хоналарнинг йўқлигидан хамир-туриш тайёрлаш ишлари катта залнинг бир бурчагида бажариляпти. Бир кунда 24 тоннагача нон ишлаб чиқариш қувватига эга йирик замонавий печь ёзу қиш бекор ётибди. Булка, кондитер цехларида эса аксарият ишлар қўлда бажарилмоқда. Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширувчи мавжуд техника ва ускуналар корхона омборларида бор-у, асосий корпусларнинг яроқсизлиги сабабли улардан фойдаланиш имконият бўлмаётир. Ишчиларни сменадан кейин уйга олиб бориб қўядиган транспорт масаласи тўла ҳал этилмаган.

Комбинатдаги бундай камчиликлар ҳақида тегишли ташкилотларга бир неча бор мурожаат қилинди. Ҳатто Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги ва «Узглавхлеб»дан ҳам ҳеч қандай ёрдам бўлмаяпти. Корхона эса кўмакка муҳтож.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

ТОҒ ЛОЛАЛАРИ

ОЧЕРК

Бундан беш йил муқаддам Москвага семинарга борган Самиғ Файзуллович меҳмонхонага йўқлаб келган нотаниш бир киши билан танишиб қолди. Суҳбатлашди.

— Фронтда бирорта бўлажак расмларингизни «қоралаб» қўйишга ҳам вақт топдингизми?

— Йўқ, — деди Самиғ ака чуқур тин олиб, — йўқ. Мутлақо. Бош қашишга ҳам вақт бўлмаган бир пайтда расм чизишга йўл бўлсин?! Бундан ҳам муҳимроқ ишлар кўп эди.

— Яна бир саволим бор.

— Марҳамат, қулоғим сизде.

— Жасоратномангиз тафсилоти билан танишмисиз?

— Деярли билмайман ҳисоби. Бу ҳақда ўйлаб ҳам кўрмаганман.

— Бўлмаса, марҳамат қилиб, танишиб олинг. СССР Мудофаа министрлиги архивидаги асл нусҳадан кўчирма, — деб изоҳ берди меҳмон.

Шахсий жанговар жасорат ёки хизматнинг қисқача конкрет баёни

Сержант Абдуллаев, 63-алоҳида Тамань танк бригадаси танклари билан бирга ҳаракат қилиб, Кубаннинг қуйи оқими ва Тамань ярим оролини гитлерчи галалардан озод қилиш учун бўлган жангларда узлуксиз қатнашди.

1943 йилнинг 16 сентябридан 1943 йилнинг 9 октябригача бўлган қизғин жангларда мина қўйилган йўлларни тозалаб, бу билан танкларнинг ўтиши учун йўлнинг хатарсиз бўлишини таъминлаб, душманнинг кучли ўқ-ёмғири остида 2798 та турли типдаги минасини топиб, зарарсизлантирди. Бу миналарнинг 39 таси олиб бўлмайдиган қилиб, 34 таси ҳеч кутилмаганда «наъма» кўрсатадиган қилиб кўмилган эди.

Жангда душман билан олишувда инженерлик ишларини бажариш пайтида 87 гитлерчи солдат ва офицерни қирди. Олтита кўприк қуришни ҳамда танкларни сувдан нариги томонга ўтказишни таъминлади, душманнинг тўрт ўт очиш нуқтасини яксон қилди.

Уртоқ Абдуллаев топширилган жанговар ишни бажариш билан жуда катта фидокорлик, жасорат ва қаҳрамонлик кўрсатди.

1943 йилнинг 16 сентябрида Красний районида танкларга хавфсиз йўл таъминлаётган сержант Абдуллаев душман мудофаасининг олдинги қисмида миналаштирилган майдонни аниқлади ҳамда уч сапёр билан бирга йўл очишга киришди.

Душман ўт очди. Душман жон-жаҳди билан ўқ ёғдиришига қарамай, Абдуллаев ишини давом эттираверди. Шундай қилиб, ўқ ёмғири остида тунда тўрт соат ишлаб, у тўртта йўлак очишни таъминлади.

Душманнинг 97 минаси зарарсизлантирилди, шундан 36 тасини ўртоқ Абдуллаевнинг ўзи зарарсизлантирди.

У госпиталдан қайтгач, ҳали тўла соғайиб кетмаганлигига қарамай, биринчи куниёқ қўмондонликка топшириқ беришларини сўраб ҳалок бўлган ўртоқларининг қони учун қасос олишга тайёрлигини билдирди.

Батарейка районида танклар душман мудофаа чизиғини ёриб ўтиб, муваффақиятни давом эттирдилар. Гитлерчиларнинг миномёт расчёти ва автоматчилари жанговар машиналаримизни ўтказиб юбориб, бу билан пиёда аскарларимизни танклардан ажратиб қўймоқчи бўлди. Сержант Абдуллаевнинг бир группа сапёрлари танкда эди. Улар Абдуллаевнинг буйруғи билан жанговар машинадан тушиб, жангга киришди.

Бу тенгсиз жангда 30 га яқин гитлерчи ўлдирилди, ўртоқ Абдуллаевнинг ўзи 10 дан ортиқ гитлерчини йўқ қилди.

Немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда кўрсатган қаҳрамонлиги, мардлиги ва жасорати, фидокорлиги учун сержант Абдуллаев Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига ҳамда Ленин ордени ва «Олтин Юлдуз» медали берилишига лойиқ.

Батальон командири майор ВИДМАН.
1943 йил 14 октябрь.

— Ҳаммаси тўғри. Бор гапни оширмасдан, яширмасдан ёзишган экан. Майор Видман кўп ажойиб инсон эди-да. Ҳатто мукофотланганимда ҳам командирим Видман биринчилар қатори табриклаганди. М. И. Калинин 1944 йилнинг 22 сентябрида Кремлда Ленин ордени ҳамда «Олтин Юлдуз»ни топширди. Бутуниттифоқ оқсоқолининг табаррук қўли тафтини, унинг нуроний чеҳрасини асло унута олмайман.

— Ёшлигингиз қандай ўтган?

— Тенгқурларимнинг ҳаётидан фарқ қилмайди.

— Мумкин бўлса гапириб берсангиз?

— 1917 йилнинг 25 октябрида боғбон оиласида дунёга келдим. Тасодифни қарангки, худди шу куни янги ҳаёт қуёши балқиб, озодлик шамоли эсди. Менга ўхшаган миллион-миллионларнинг бағрига шамол тегди.

Етти ёшда отадан жудо бўлдим. Акаларим Шариф, Одил, мен ва Риҳсивойларга Мирҳайдар акам ҳам оталик, ҳам акалик қилди. Лекин орадан кўп ўтмай кенжатойларимиз вафот этди.

Ихлосим ёшликданоқ расм чизишга тушди. Сомонбозордаги интернатда ўқиб юрган йилларимда ҳам, 115-мактабда ўқиган кезларимда ҳам эрмагим расм чизиш эди. Шунинг учун ҳам Беньков номли рассомчилик билим юртига ўқишга кириб, 1938 йилда уни тамомлаб, Тошкентдаги пионерлар саройида тасвирий санъат тўгарагига раҳбарлик қилдим.

— Диплом ишингизга қандай мавзу олгандингиз?

— «Скрипкачи» — музикант болани.

— Сапёрликни қачон ўрганиб улгурдингиз?

— 1938 йилда ҳарбий хизматга чақирилиб, Киев ҳарбий округида Коростень шаҳрида инженерлик қисмида хизматни бошладим.

Симферополь шаҳридаги сапёрлар батальонида взвод командири эдим. Уруш бошланганини кечаси соат 4 да билдик. «Тревога!» Ҳамма ҳайрон... Ўқув тревогасими ёки ростакамига уруш бошландими?! Ўн-ўн икки километр Феодосия шаҳри томон юрдик. Яна орқага қайтдик. Осмондан «У-2» самолёти пакет ташлади. Уруш бошланибди. Ўшанда қуролдош дўстларимдан бири айтган гап ҳамон қулоғимда: **«Биз урушга орзуманда эмасдик. Бизни урушишга мажбур қилишибди. Ана энди биздан кўришсин!», — деганди.**

СУҲБАТНИНГ ДАВОМИ

— Урушнинг биринчи кунидан то фронтдан қайтгунимча кўрган-кечирганларимни бир китобга сиғдириш ҳам қийин, — деди оқ оралаб қолган сочларини силар экан Самиғ Абдуллаев жиддий оҳангда. — Ғалаба кўп машаққатлар эвазига қўлга киритилди. 1941 йилнинг август ойида душман Одессани қуршаб олди. Мен 97-моторлаштирилган ўқчи инженерлик Керчь батальони составида Первомайск шаҳрида биринчи бор жангга кирдим.

Первомайскдан сўнг Николаев, Херсон, Мелитополь, Харьков, Ворошиловск, Ворошиловград, Ростов шаҳарлари мудофаасида қатнашдим. Дон дарёсидан ўтишимизни таъминлаш менга топширилганди. Худди шу ерда Камишоватих станциясида ВКП(б)га кандидатликка ўтганман.

Севастополь шаҳри учун бўлган жанглар Улуғ Ватан уруши йилномасининг ёрқин саҳифаларидан ҳисобланади. Қаҳрамон шаҳар душманга қарши курашда жасорат ва матонат кўрсатди. 1944 йилда Сапунгорада бораётган қизғин жанг пайтида қаттиқ ярадор бўлдим. Ўшанда 84-танк полки составида хизмат қилардим. Икки оёғим ва қовурғамдан яраландим. Ўн биринчи қовурғамда ҳамон осколка бор. Чап оёғимдагисини икки йил муқаддам олдирдим, — деди Самиғ Абдуллаев ўша жангу-жадал йилларни эсларкан кўзларини бир нуқтага тикиб.

Ноқулай вазият юз берди. Устма-устига савол бераверишн суҳбатдошимизнинг эски ярасини янгилаш эканлигини яхши биламиз. Лекин иложимиз қанча?! Ўша уруш йилларида қирчиллама йигит бўлган Самиғ Абдуллаев бугунги кунда беш фарзанднинг отаси.

Орадаги жимлик давом этарди. Наҳотки суҳбат узилган бўлса? Қизиқ, Ватан бошига оғир кун тушганда жон олиб, жон берганлар билан кўп суҳбатлашганмиз. Доимо шундай! Ҳар бир саволингизга жуда қисқа жавоб қилишади-да, мулойим боқиб туришаверади. Улар иштирок этган воқеалар эндиликда тарих бўлиб қолган. Ахир, орадан 30 йил ўтди. Ўша шонли тарихнинг иштирокчиларидан бирининг ҳар бир сўзига, жанг майдонларидаги жасоратга бой лавҳаларидан эшитишга кўплар қатори биз ҳам мунтазирмиз. Бироқ, суҳбатдошимиз ҳамон сукут сақлайди...

— Қаҳрамонлик унвонига сазовор бўлганлигингизни қаерда эшитгансиз? — дедик ниҳоят сукунатни бузиб.

«ГОСПИТАЛДА ТАБРИКЛАШГАН»

— Ўшанда Сапунгорада оғир яраланганман. 10 майда Симферополдаги дала госпиталига олиб келиб, операция қилишди. Оғриқ авж олаверди. Ҳароратим кўтарилиб кетган. Қулоққа сўз ёқмайди. Бирдан ғала-ғовур бошланди. Тишимни-тишимга қўйиб ётавердим. Мен билан госпиталда даволанаётган майор (у қўлидан ярадор бўлганди):

— Абдуллаев ким? — деб қичқириб юборди. Оғриқ азобидан энтикиб-энтикиб зўрға нафас олаётганим учун миқ этмадим.

— Абдуллаев сиз эмасмисиз? — деб у менга мурожаат қилди. «Нима гапингиз бор эди?» — дегандай унга қарасам, қўлида қадрдон «Правда» газетаси.

— Чин қалбдан табриклайман, азизим! Совет Иттифоқи Қаҳрамони бўлибсиз, — деб юз-кўзимдан ўпди. Бошқа ярадорлар ҳам қутлашди. Одам ҳоврини одам босар экан...

Бу ердан Новочеркасск госпиталига жўнатишди. 22 августгача шу ерда турдим. Тўрт ой шипга қараб ётиш айтишга осон. Госпиталга телеграмма келди. Младший лейтенант унвонида Москвага, М. И. Калинин ҳузурига йўл олдим. Қисм командиримиз Видман мени кузатиб борди. «Қолган гаплардан хабарингиз бор», — дегандай Самиғ ака яна ҳаёллар оғушига ғарқ бўлди.

— Қаерда партия аъзолигига ўтгансиз? — деймиз суҳбатни изга солиб юбориш мақсадида.

«...КОММУНИСТ ДЕБ ҲИСОБЛАНГ»

— 1973 йилда Кавказга бордим. Январь ойи эди. Қатра қоним тўкилган Сапунгорани зиёрат қилдим, — деди қаҳрамон ҳаяжонини яширишга интилиб. — Ишонасизми? Ўзим ётган окопларни кўрдим. Ҳатто битта ўқ гильзасини топиб олдим. Новороссийск шаҳрида ҳам бўлдим. Тўғри, ўша гильза шахсан мен отган автомат ўқининг гильзаси деб айта олмайман. Аммо, бу Сапунгорада ҳар қарич ер учун мардонавор жанг қилган совет солдатининг гильзаси эканлигига ишончим комил эди. Уни қўлга олиб, кўзимга суртдим. Аслида ҳам, бизнинг ғалабамизнинг биноси ана шундай кичик гильзалардан қурилган эди-да. Фронт орқасидаги ота-оналаримиз, ака-укаларимизнинг фидокорона меҳнати туфайли армиямиз ўқ-дорини ўз вақтида олиб турди... Фақат 1942 йилнинг охирларига келиб республикамиздаги завод ва фабрика ҳаракатдаги армия учун ўқ-дори, қурол-аслаҳа, ҳарбий анжомлар ишлаб чиқарганини айтиш кифоя.

ВКП(б)га кандидатлик муддатим тугаш арафасида жуда кўп ўйладим. Партияга аъзо бўлиш учун ариза ёзишим керак. Уни ҳарбийчасига содда ва лўнда қилиб, «Башарти ҳужум пайтида ҳалок бўлсам, мени коммунист деб ҳисоблашингизни сўрайман», — деб ёздим.

1943 йилнинг 22 декабрида Керчь шаҳридаги Аджимушкай қалъасида шонли Ленин партияси сафига қабул қилиндим. Штаб машинасининг зинасига қадам қўярканман, қалб туғёнини яшира олмайман. «Коммунист деган юксак номга арзигулик иш қила олдимми?» — деб ўз-ўзимга савол бераман. Машина ичида беш киши ўтирибди. Полковник формасидаги офицер 18-армия сиёсий бўлимининг бошлиғи полковник Леонид Ильич Брежнев эди. У кишини кўрдим-у, бир жанговар лавҳа ёдимга тушди.

1943 йилнинг биринчи ноябрида тунда генерал К. Н. Леселидзе қўмондон, полковник Л. И. Брежнев сиёсий бўлим бошлиғи бўлган 18-армия Керчдаги ,кейинчалик Оловли ер деб аталган Эльтиген посёлкасига десант қилиб ташланди. Ушанда мен шу армия составида жанг қилгандим. Ана шу кафтдек ерда бир неча кун қизғин ва шиддатли уруш олиб бордик.

Юқорида айтганимдек, Сапунгора остоналарида аёвсиз жанг бўлди. Ўшанда бизнинг сапёрлар бўлинмамизга танклар учун миналаштирилган майдонлардан йўлкалар очишдек муҳим жанговар топшириқ берилди. Ўқ-ёмғири остида буйруқни бажаришга киришдик. Сапёрлар взводининг командири ҳалок бўлди. Унинг вазифасини мен ўз зиммамга олдим. Танклар ҳужум бошлади. Аммо душманнинг кучли ўт очиши уларнинг олға силжишига имкон бермасди. **«Қандай қилиб бўлса ҳам душманнинг ўт очиш нуқтаси яксон қилинсин!»** — деган буйруқ берилди. Шундан сўнг қуролдошларим — Кайруллин, Гончаров, Сиверский ва бошқалар билан душман ДОТини яксон қилдик. Танклар шиддатли ҳужумни бошлади. Кўзимни очсам, госпиталда ётибман. Буёғидан ўзларингиз хабардорсиз, — деди Самиғ Абдуллаев. — Кўп жангларда қатнашдим. Аммо, эсда қолган жанглардан бири шу ерда бўлгани учун яна унинг тафсилотини эсладим. Юқоридаги саволингизга энди жавоб бераман дегандай у бизга қараб қўйди.

— Штаб машинасидаги суҳбатимиз кўп чўзилмади. Қисқа савол-жавобдан сўнг Леонид Ильич Брежнев мени табриклади. Ҳаётимда энг қувончли воқеа,эзгу ниятим рўёбга чиққан бу кунни асло унутолмайман. Леонид Ильич Брежнев тез-тез жангчилар орасида бўларди.

Суҳбат давомида Самиғ ака Сапунгора жангини қайта-қайта эслаганича бор. Уша 1944 йилнинг баҳорида ҳам бу ерда лолалар қийғос очилганди. Тоғ этакларига гўё алвон тўшалгандай. Шундай онлар ҳам бўлганки, окоп ёнида очилган лолаларни солдатлар отишма пайтида ўз каскалари билан яширишган. Чунки лола — баҳор фарзанди, баҳор эса ҳамма вақт дилга қувонч бахш этади. Сапун гора учун ҳал қилувчи жанг бошланиб, тўп-замбараклар снаряди, миналар ва бомбалар портлашидан ҳосил бўлган кучли тўлқин зарбаси она-Ватан озодлиги учун шаҳид бўлганлар билан бирга лолаларни ҳам денгизга учириб кетган. Ҳатто Қора денгизнинг суви ўшанда қирмизи тус олган. Шундан бери Сапун гора лолалари янада тўқ қизил бўлиб очиларкан. Ватанимиз байроғидан нусха олиб, совет солдатининг муқаддас қони тўкилган ерда, ундаги ҳар бир лола Сапунгора этакларида разолат устидан адолат тантанасининг рамзи сифатида баҳорда чайқалиб туради. Уни ҳамма ардоқлайди, эъзозлайди. Сапун гора лолалари асло сўлмайди. Чунки унинг илдизида Ватанимиз ҳалоскорларининг қутлуғ қони бор!

«САПЁРЛАР ЯНГЛИШМАСЛИГИ КЕРАК»

— Ҳарбий соҳадаги ҳар бир касбнинг ўзига хос завқи ,ташвиши бор, — деди ўзига хос майин овозда Самиғ ака. — Аммо, сапёрлик — ниҳоятда нозик иш. Унинг фаолиятини фақат жарроҳлик касби билан таққослаш мумкин. Бироқ жарроҳ адашганда бир кишининг тақдири ҳал этилади. Бу — унга бутун бир умр сабоқ бўлади. Борди-ю, сапёр янглишса-чи? — деб сўради қаҳрамон жиддий оҳангда. Саволга ўзи жавоб қилди. — Агар сапёр янглишса, аввалambор, бу биринчиси ва охиргиси бўлади. Унинг ўзи ҳаёт билан хайрлашгани етмаганидек, кўплаб қуролдошларининг умрига зомин бўлади. Ҳарбий техникани айтмай қўя қолайлик. Шунинг учун **«Сапёрларнинг янглишишга ҳаққи йўқ!»** — деган шиор ҳали ҳам амалда, — деди қаҳрамон. — Лекин ажал уруғи — миналарни топиш, зарарсизлантириш учун заргардан ҳам аниқроқ ва нозикроқ, разведкачидан ҳам эҳтиёткорроқ, танкчи ва учувчидан ҳам дадилроқ ҳаракат қилиш керак. Акс ҳолда пушаймон қилишга ўрин қолмайди.

Майли, биз кўрган қийинчиликларни зурриётларимиз бошдан кечиришмасин. Биз ажал уруғи — миналарни қидириб топиб, зарарсизлантирган бўлсак, фарзандларимиз «сим-сим оч эшигингни!» деб ер қаъридаги конларни топишсин...

Ўшанда бизлар оёғидан ўт чақнаган норғул йигитлар эдик. Энди-чи? Бува бўлиб қолдик, — деди суҳбатдошимиз ўтмишни хотирлаб.

КЎЗИМИЗГА ТЎТИЁ

Биз мамлакатимиз тақдири ҳал қилинаётган суронли йилларда ўзининг фарзандлик бурчини она сутидай оқлаган қаҳрамон ҳузурига келганимизда, у киши телефонда гаплашаётган эди. Хонага кирдик.

— Рустам, ўғлим бугунги «Совет Ўзбекистони»дан бир нечтасини олиб қўй, Мен ҳам олдим. Маҳаллада муҳокама қиламиз. Керак бўлганда қидириб юрмаймиз, — деб гапини тамомлади Самиғ Абдуллаев. — Бугун газетада «Нонни қадрланг!» деган мақола босилибди. Мени тўғри тушунасизлар деб, ўйлайман. Мақола муаллифларидан бири бўлганим учун эмас, йўқ. Киройи нонга бўлган ҳурматим туфайли. Бу материал ҳали анча шов-шув бўлишига ишончим комил. Чунки унда масала жуда тўғри қўйилган. Афсуски, ҳали ҳам тўкликка—шўхлик қилаётганлар бор...

Бир ажойиб удумимизни гапириб берсам. Ҳали-ҳали эсимда. Ёшлигимизда қора нонга қорнимиз яхши тўймасди. Ушанда кичик бир нон увоғи ерга тушиб кетса, ота-онамиз уни қўлга олиб аввал ўпишни, сўнг кўзга суртишни буюришарди. Жуда тўғри қилишарди. Аслида ҳам миллионларнинг қадоқ қўли, пешона териси эвазига етиштирилган нонни кўзларга тўтиё қилсак ҳам кам. Кимки нонинг уволидан қўрқмаса, охири вой...,

...1943 йилнинг май ойида қисмимиз Кубанда жанг қиларди. Ушанда қўмондонлик «тил» олиб келишни буюрди. Йўлга тушдик. Қисмимиздан анча узоқлаб кетдик. Ботқоқ силламизни қуритди. Иш бунча оғир кўчади, деб ўйламагандик. Шунинг учун озиқ-овқатдан кўп олмагандик. Қорнимиз сурнай чала бошлади. Аввалига чидадик. Лекин очлик ҳукмини ўтказди. Қолаверса, буйруқнинг муваффақиятли бажарилишига кўп нарса боғлиқ. Буни бизга қайта-қайта тайинлашган эди. Охири ҳеч иложи бўлмагач, ўлган отнинг сонидан қирқиб олиб, кателокда қайнатиб ейишга мажбур бўлдик. Аммо буйруқни бажардик. «Овқатланиб олиб» яна йўлга тушдик. «Ов»имиз бароридан келди. Қарасак, Кубань дарёсида учта фашист солга ўрнатилган пулемёт ёнида сузиб келмоқда. Фурсатни бой бермай, иккитасини «тинчитдик». Биттасини тириклайин қўлга туширдик. Қисмга олиб келдик. Аввалига у кўп тиҳирлик қилди. Бироздан сўнг роса «сайради». Худди ана шу Кубань ерларида кўксимга жанговар Қизил Байроқ орденини тақиб қўйишди.

Бугун биз жангоҳ кўрган шунқорларнинг бири билан суҳбатлашдик. Босиб ўтган жанговар йилларининг оғир ва қувончли дамларини қайта хотирлашига сабабчи бўлдик. Шундай қилмай иложимиз ҳам йўқ эди-да. Чунки Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак номга респуликамизда 280 нафар киши сазовор бўлган. Шунинг учун ҳам уруш йилларида фашистларга қирон келтирган., буюк Ғалабага муносиб ҳисса қўшган, тинч қурилиш йилларида ўн йил республика Рассомлар союзига бошчилик қилган, бир неча йиллардан бери Ўзбекистон ССР Давлат Санъат музейига раҳбарлик қилаётган, республикада хизмат кўрсатган рассом Самиғ Абдуллаевнинг иккинчи истеъдоди ҳақида кўпроқ тўхталдик. Унинг биринчи истеъдоди—рассомлик бўлиб, бу соҳадаги муваффақиятлари ҳам иккинчисидан қолишмайди.

Ўткир АБДУАЗИМОВ,
Миршароф МУҲСИМОВ,
Эмиль РЎЗИБОЕВ.

Суратда: Собиқ қуролдошлар Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари С. Абдуллаев ва истеъфодаги полковник Ф. И. Матвеев.

ИШОНЧ ПОЙДЕВОРИ

Ингирманчи йилларнинг бошларида жаҳондаги жуда кўп мамлакатларнинг жамоатчилиги Совет давлатини танишга даъват билан чиққан эдилар. Ўша пайтнинг ўзидаёқ Советлар мамлакатини бир қанча мамлакатлар, шулар қатори Япония ҳам таниган эди. Япониянинг таниқли жамоат ва сиёсий арбобларидан Х. Исида ва С. Мацумаэ АПНнинг Токиодаги мухбири билан суҳбатда қуйидаги фикрларни баён этишди.

Япония — Совет дўстлиги парламент ассоциациясининг президенти Х. ИСИДА.

Октябрь революцияси ғалаба қозонгандан кейинги дастлабки ойлардаёқ «Тое кэйдзай» журналида Японияда биринчи марта янги ишчи-деҳқон Россиясини танишни талаб қилиб мақолалар чиққан эди. Ёш Совет давлатининг тинчликсеварлик сиёсатини юксак баҳолаган сиёсий арбоблар ва кенг жамоатчиликнинг куч-ҳаракати билан 1925 йилда Япония билан СССР ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилди.

Японлар билан русларда тинчликка бўлган умумий интилиш бор. Айнан шу ҳол Япония — Совет дўстлиги парламент ассоциацияси фаолиятига ёрдам бериб келмоқда. СССРнинг барча мамлакатлар билан тинч-тотув муносабатда бўлишига қаратилган ташқи сиёсий фаолияти ҳам бу ишга кўмаклашмоқда.

Совет ҳукуматининг Осиёда коллектив ҳавфсизлик ғоясини амалга ошириш соҳасидаги интилишлари юксак баҳога сазовордир. Осиё халқлари бу йўлда мустаҳкам позицияда туриб иш тутишлари керак. Улар ҳар қандай воситалар билан бўлса ҳам бу қитъада ҳарбий конфликтларни олдини олишлари, Осиёда коллектив ҳавфсизликни вужудга келтириш йўлида Совет Иттифоқи таклифларини объектив равишда баҳоламоқлари шарт.

Албатта турли мамлакатларнинг муносабатларида ўзига хос проблемалар мавжуддир. Бироқ, булар икки томонлама асосда ижобий ҳал қилинмоғи лозим. Бу мақсадга ўзаро ишончни тағин ҳам чуқурлаштириш мумкин.

Агар биз мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг истиқболлари тўғрисида гапирадиган бўлсак, унинг замирида ёрқин уфқларнинг жилваларини кўриб турибмиз. Япония билан СССР қўшни давлатлардир. Шунинг учун ҳам уларда тинчликка, дўстликка, ўзаро ҳамкорликка бўлган интилиш бошқаларникига қараганда анча чуқурроқдир.

Чет мамлакатлар билан маданий алоқалар бўйича Япония ассоциациясининг президенти, «Токай» университетининг ректори, профессор С. МАЦУМАЭ.

Бизнинг мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатлар орасида маданий муносабатларни ривожлантиришдек муҳим соҳа бўлмаса керак. Менинг назаримда чет мамлакатлар билан маданий алоқалар ассоциацияси иштирокисиз Японияда бирорта йирик тадбирни ўтказиш мумкин эмас.

Бу борада бундан 8 йил муқаддам бизнинг ассоциациямиз ҳамда Совет дўстлик жамиятлари иттифоқи билан маданий алоқалар ўтказиш соҳасида тузилган битим катта аҳамиятга моликдир. Ана шундан буён бизнинг мамлакатларимиз ўртасидаги маданий алоқалар йилдан-йилга ривожланмоқда. Қўшма симпозиумлар, турли кўргазмалар, олимлар ва мутахассисларнинг ўзаро алоқалари, машҳур артистларнинг гастроллари, ёзувчилар ва журналистларнинг саёҳатлари бугунги кунда мустаҳкам анъанага айланиб қолди. Фақат шу йилнинг ўзида Японияда Совет Иттифоқи тўғрисида бир нечта йирик кўргазмалар ва симпозиумлар ўтказишга қарор қилинди.

Биз жамиятимизнинг фаолияти Совет Иттифоқида юксак баҳоланаётганлигидан ғоятда мамнун бўлаётирмиз. Менинг назаримда бу соҳадаги энг асосий масала шундаки, биз эришаётган ютуқларимиз билан чекланиб қолмаслигимиз лозим. Шунинг учун ҳам янги режалар тузишни давом эттиришимиз, ҳамкорлигимизни яна ҳам кенг доирада олиб боришимиз керак. Бу борада шуни айтиш керакки, тузумларимизнинг турлича бўлганлиги қатор проблемаларни ҳал қилишда ҳеч қандай тўсиқ бўлаолмайди.

Океан биоресурсларини сақлаш ва уларни кўпайтириш проблемаси энг муҳим масалалардан бири бўлиб, ҳозирги кунда икки томонлама интилиш ва куч-ғайратни талаб қилади. Бу проблема фақат илмий дунёнигина эътиборини тортмай, балки жуда кўпчилик мамлакатлар ҳукуматларини ҳам қизиқтирмоқда. 1973 йилдан бошлаб Япония ва Совет Иттифоқи олимлари Тинч океани акваториясини биргаликда тадқиқ этишга киришдилар. Бу йўлда учта илмий симпозиум ўтказилди. Бу масалани ҳал қилишда Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатларининг олимлари ҳам иштирок этишлари керак. Ҳинд океани акваторияси бойликларини кўпайтириш соҳасидаги масала ҳам навбатдаги симпозиумда муҳим масалалар сифатида ўртага қўйилиб кенг муҳокама қилинади.

Табиий ресурсларни излаб топиш ва улардан фойдаланишга бўлган интилиш конфликтлар ва урушларни келтириб чиқаришга сабаб бўлмасдан, балки табиий бойликларни кўпайтиришда ва улардан фойдаланишда ўзаро жипслашишга ва яқинлашишга ёрдам бермоғи шарт. Биз ана шу асосда умумий тинчликни таъминлашга ва мустаҳкамлашга мустаҳкам пойдевор яратишга эришган бўламиз.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ ШОМИ

Америка Санкт-Петербурги Пинелас ороллари ва ярим оролга жойлашган. Бу жойларнинг манзараси революцияга қадарги рус Санкт-Петербургининг худди ўзгинаси. 1888 йилда рус инженери ва саноатчиси Петр Алексеевич Дементьев томонидан ўтказилган темир йўл шаҳарга ҳаёт бахш этди. Петр Алексеевич антимонархистик қарашлари туфайли бу ерга келиб қолганди. Темир йўл станцияси ёнида барпо этилган қишлоқни Дементьевнинг она шаҳри шарафига Санкт-Петербург деб аташди.

Эндиликда темир йўл ўз умрини яшаб бўлди. Лекин кўрфазни кесиб ўтувчи автострада туристлар жонига оро кирди. Бу ерга йилига икки миллионгача автотурист келиб кетади. Ҳатто самолётда ҳам учиб келиши мумкин. Дарвоқе, маҳаллий аҳоли жаҳонда биринчи бўлиб мунтазам авиалинияни ўз шаҳарлари очгани билан чексиз фахрланишади . 1914 йилнинг 1 январида Санкт-Петербургдан учган ўша давр аэропланлари Пампагача бўлган 30 километрлик масофани 23 минутда босиб ўтишганди.

Санкт-Петербургни яна «қуёш шаҳри» деб ҳам аташади. Бу ерда чиқадиган маҳаллий «Таймс» ва «Ивнинг индепендент» газеталарида шундай бир анъана бор. Ҳаво булут бўлган кун эртасига чиқувчи газеталар учун ҳақ олинмайди. Бундай кунларда газета хоҳлаган кишига текинга бериб юборилаверади. Лекин бу ерда ҳаво булутли кунлар бир йилда уч мартадан ошиқ бўлмайди. Шундай экан, бу ернинг иқлими рекламасининг ўзиёқ барча камоматларни қоплаб кетади.

Бу ерда кўришга арзигулик нарсалар, диққатга сазовор жойлар жуда кўп. Тропик боғлару, қўлга ўргатилган тўтилар, дельфинарий ва қўл бола музейлар, ғилдиракли «Том Сойер» кемачаси — аср бошларида Миссисипи бўйлаб сузган солнинг нусхаси, 1919 йилда вафот этган Петр Дементьев хотирасига «Нью-Йорк таймс» газетасида босилган некролог билан очилувчи тарихий музей ва бошқалар туристлар билан гавжум бўлади... Лекин дам олувчилар кўпинча қумлоқда ётиб ўзларини офтобга тоблашни маъқул кўришади. Осмонидан булут аримайдиган шимолий штатликлар учун жануб офтобида қорайиб боришга нима етсин.

Шаҳарнинг маҳаллий аҳолиси юз минг киши бўлиб, уларнинг аксарияти 65 ёшдан ошган кишилардир. «Роулинг стоун» журнали Санкт-Петербургни ҳатто «жаҳоннинг истеъфодаги пойтахти» деб ҳам атади. Америкадаги социал тенгсизлик ва кексаларга шафқатсиз муносабат проблемаси бу ерда айниқса яққол кўзга ташланади. Американча стандартга кўра, қариганда бамайлихотир яшаш учун банкка камида 100 минг доллар қўйиш ва ундан тушувчи процент ҳисобига яшаш тавсия этилади. 65 ёшдан юқори бўлган 20 миллион американликнинг кўпчилигида эса бунчалик маблағ йўқ. Санкт-Петербургга кўчиб келиб жойлашган пенсионерларни «нисбатан ўзига тўқ» кишилар тоифасига киритса бўлади. Ҳар ҳолда улар кўчиб келиш учун маблағ топишгани учун бу ерга келишган. Кўчиб келганларнинг баъзилари уйча сотиб олиб, ёлғизликда ошини ошаб, ёшини яшади. Бошқалар эса «кексалар уйи»дан ижарага бирор хона олиб, кун кечиришади.

— Мен қадди букилган бу кишиларни кўрганда юрак-бағрим эзилади, — дейди зорланиб репортёр Тимоти Фэлпс.

Шаҳарда ҳамма нарсага бефарқ қаровчи, фақат ўз уйлари билан банд бўлган кишилар жуда кўп. Бундай кишилар парклардаги скамейкаларни эгаллашади ёки меҳмонхона вестибюлларидаги креслоларни кун бўйи банд қилиб мудраб ўтиришади. Эҳтимол, улар умр бўйи ишлашгану дам олишни ҳанузгача ўргана олмагандир. Эҳтимол, бутунлай қолдан тойишгандир. Ёки кексалар маҳкамасига йиллик бадал тўлаб туриш учун 6 доллар топишга олмагандирлар.

Америкада болалар кекса ота-оналаридан алоҳида яшашади ва кўпинча уларга қарашишмайди. Кўпчилик қариялар «худо уйи» деб аталган жойларга, ёки кексалар уйига ўтиб яшашга мажбур бўлишади. Ўтган йили маҳаллий «Таймс» газетаси кексалар уйидаги оғир аҳвол тўғрисида қатор мақолалар босиб чиқарди. Шундан кейин муниципалитет огоҳлантирмасдан ревизия ўтказиш системасини жорий этди. Лекин ревизорлар ҳам ёрдам беролмади. Газетанинг ходими Жейн Доберти хоним яқинда шундай хулоса чиқарди: «Яхшилик сари ўзгариш бўлмади. Қариялар ҳамон ифлос жойларда, суварак ва каламушлар орасида яшашапти. Улар ҳолидан хабар олиб турадиган одам йўқ».

Бу шов-шувларга сабаб бўлмади, албатта. Фақат бутун мамлакатдаги кексалар уйларидаги оғир аҳвол томчида акс этганидек, Санкт-Петербург қиёфасида акс этади, холос. Сенатнинг махсус комиссияси яқинда жанжалли бир масалани кўтариб чиқди: мамлакатдаги барча кексалар уйларининг тенг ярми яшашга яроқсиз. Бунинг боиси шундаки, кексалар уйи унда истиқомат қилувчилардан тушадиган фойда эвазига ишлайди»: Бу эса кўпчилик пенсионерлар ҳамёнига тўғри келмайди. Миллионерлар ўз умрларининг сўнгги кунигача виллаларда ёки хусусий данғиллама уйларида яшашади, улар «Кексалар уйи»га зор эмаслар. Маошларидан бир-икки чақасини «қора кун»га олиб қўядиганлар эса катта даромад келтиришмайди. Яқинда ана шундай уйлардан бири ёпилди. «Биз уни ёпиб қўйдик, — дейди уй хўжайини Брэдди Жастис, —чунки ундан фойда ололмадик».

Қанчалик машаққат билан узоқ йил давомида тўпланган маблағни энди инфляция ўмариб кетяпти. Шундай бир вазиятда қарияларни яна бир нарса ташвишга соляпти: йиғган пулимиз умримиздан олдин тугаб қолса нима бўлади?

— Мен бу ерда 1974 йилдан бери яшайман, — дейди Рассел Миллер, — ўшанда бир неча доллар билан бир ҳафта яшаса бўларди. Энди социал таъминот нафақасининг ўзига ҳеч қаерда яшаб бўлмайди. Мен энди фақат бир орзу билан, эртага қаерда овқатланаман, қаерда тунаб қоламан деган ташвиш бошимга тушмасайди, деган орзу билан яшаяпман...

— Мен хона учун ҳафтасига 85 доллар тўлайман, — дейди 73 яшар Глэдис Бекки. — овқатланиш учун кунига икки доллардангина пулим қолади. Шунинг учун кунига бир бор овқатланиш билан кифояланаман. Лекин мени бошқа нарса ташвишга соляпти. Қулоғим кундан-кун оғирлашмоқда. Эшитиш аппаратини нимага сотиб оламан? Пулим тамом бўляпти. Тез орада кўчада қолсам керак. Паркка бориб тиланчилик қилишга тўғри келади...

Санкт-Петербургда руслар... қариб қолган эмигрантлар ҳам бор. Бу ерга бир ярим мингтачаси тўпланишибди. Улардан бири бу ердаги рус қарияларининг қандай қилиб тўпланганини қуйидагича тушунтирди:

— Биринчидан, кексайган суякларни бу ернинг қуёши яхши иситади. Иккинчидан, ҳар қалай бу ерда ҳаёт [illegible] шимолга қараганда арзонроқ. Учинчидан, бу ерда руслар [illegible] Шахсан мени бу ерга етаклаган нарса шаҳарнинг русча номи бўлди...

Эмигрантлар иноқмас. Қачон қаранг, аллақачонлар ўтиб кетган кунлар проблемаси юзасидан бахслашгани-бахслашган, жанжаллашгани-жанжаллашган. (Санкт-Петербург жамиятидаги жанжалларни баттар авж олдирмаслик учун мен кишиларнинг фамилияларини тўлиқ кўрсатмайман).

— Бизда 25 та партия бор, — дейди ўн еттинчи йили болалигидаёқ Киевдан кетиб қолган И. В. — Лекин мен ҳеч қайси партияга аъзо эмасман. Тинчгина яшашни истайман. Фақат «Здоровье» журналини олиб тураман. Бу ерда касалга чалиниш ҳеч гап эмас. Кимда-ким страхование қилинмаган бўлса, шўри қурийди...

Эмигрантлар иккита рақиб черков атрофига уюшишган. Баъзан жўр бўлиб ашула айтишади. Ҳар ҳолда учрашиб туришади. Яқинда улар А. С. Пушкин юбилейини нишонлаш учун Рус — Америка клубига тўпланишди.

— Муҳтарам жаноблар, муҳтарама хонимлар, — бошлади докладчи А. Н. — Пушкин император Павел I подшолик қилган даврда туғилди...

Кейин Пушкин шеърларидан ўқишди. Хиридоқ динамикни ғўнғиллатиб Ленский, Руслан, Лиза арияларини эшитишди. Кеча сўнггида клуб ўз меҳмонларини бир чашка чой, ва пирожка билан сийлади. Залга тўпланганлар турли ёшдаги, турли маслакдаги кишилар эди. Улар орасидаги умумий нарса фақат рус тили эди.

Ватандан узоқда, Флорида Санкт-Петербургида истиқомат қилаётган бу кишиларнинг тақдири турлича бўлди. Баъзилар ўз умрини фароғатда ўтказишди. Кўпчиликнинг омади юришмади. Хорузор яшашмоқда. Русча газетада пайдо бўлаётган эълонлар шуларга тааллуқлидир: «Қария яхши кишилар орасидан бошпана излайди». «Кексайиб қолган чол-кампир кексалар уйига тушмаслик учун рус оилаларидан квартира сўрайди». Уларнинг ҳаммасини Ватанни қумсаш бирлаштиради.

М. Д. деган кимса дўконча очибди. Икки жавонда рус китоблари, Людмила Зикина пластинкалари, «Боржоми» шишалари, балиқ консервалари. Дўкончани узоқ Сан-Паулудагилар ҳам билишади. Таниш-билишлардан бирор «русча» нарса олиб келишни илтимос қилишади.

К. И. 75 ёшга тўлди. Туғилган кун муносабати билан меҳмонлар тўпланишди. Уй бекаси революциядан илгари чиқарилган таомлар китобига қараб овқат тайёрлади. Лекин бари-бир ичиш американча бўлди. Овқатдан сўнг қўшиқ айтишди. Фақат «Тунги қўнғироқ»нигина эмас «Москва оқшомлари»ни ҳам куйлашди...

Лекин бари бир Санкт-Петербург шоми бефайз, ғамгин эди.

Геннадий ГЕРАСИМОВ.
Санкт-Петербург (Флорида штати).
(«Литературная газета»дан).

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ВАТАН ФИДОИЙЛАРИ

ҚАҲРАМОНЛАР «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА «КОММУНА» РЕДАКЦИЯЛАРИ МЕҲМОНИ

Тўгарак стол атрофида ёшлари бир жойга бориб қолган бир неча нуроний киши ўтирибди. Булар — Улуғ Ватан уруши йилларида жонини ҳам, қонини ҳам аямай жанг қилган жасур кишилар. Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, Шуҳрат орденининг тўла кавалерлари. Ленин ордени ва бошқа қатор жанговар орденлар билан тақдирланган баҳодир фронтчилар!

«Совет Ўзбекистони» ва «Коммуна» газеталари таклифи билан тўпланган баҳодир кишилар Улуғ Ватан уруши йилларидаги шиддатли ва жанговар ҳаётларидан баъзи лавҳаларни сўзлаб бердилар.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, қувалик Муҳиддин Умриддиновнинг номи уруш йиллари тилларда достон бўлган эди. Ҳарбий бўлишга ёшлигиданоқ иштиёқман йигитча 1937 йили кўнгилли бўлиб Қизил Армия сафига қўшилади. Қирқ биринчи йилнинг охирларида Москва остоналарида фашистлар билан шердек олишган фарғоналик разведкачи йигитнинг номи қисмда тилга тушади. Орёл учун бўлган жангларда М. Умриддиновнинг ҳарбий лаёқати тўла намоён бўла бошлайди. Жанговар командир душманнинг режаларини барбод қилиб, жангчиларимизни ҳалокатдан кўп марта сақлаб қолиб, душманнинг таъзирини беради ва қўмондонликнинг тақдирномаларига муваффақ бўлади.

У Орёл шаҳрини озод қилиш учун бўлган жангларда мислсиз қаҳрамонлик кўрсатади. М. Умриддинов бошлиқ дозор эҳтиёткорлик билан шаҳарга кириб боради. Аммо, жангчилар душман «коридор»ига дуч келиб қоладилар. Душман ҳужум қилиб келаётган қисмларимизни «Коридорга қамаш» ниятида эди. Унинг бу планини барбод қилиш лозим эди. Умриддинов ғоят тез бир қарорга келади: автоматчиларига рўпарадан тикка бостириб келаётган танклардан биринчисини ўтказиб юборишни, қолганларини эса, ёндириб юборишни буюради. Беш жангчи командирнинг айтганини қилиб, биринчи танкни ўтказиб юборадилар, қолган икки танк булар беркиниб турган жойдан ўтиши билан ёнилғи солинган шишаларни улоқтиришиб, ёндириб юборишади.

«Биринчи танкни қўлга оламиз!» дейди Умриддинов жангчиларига ва портлаш, чанг тўзонлар орасида елдек чопиб бориб душман танки устига чиқиб олади. Бир нафасда бошқа шериклари ҳам фашист танки устида пайдо бўлишади. Умриддинов автомати қўндоғи билан люкни кетма-кет тақиллатади. Люк аста кўтарила бошлайди. Асир олишнинг мавриди бўлмагани учун у люк ичини ўққа тутди. Душман экипажини улоқтириб ташлаш бир пастлик иш эди. Штурвалга командирнинг ўзи ўтиради.

Муҳиддин танкни юргизиб орқага, шаҳар томонга бурди. Бироз юришгач, тинмай ўқ узаётган учта миномёт расчётини кўриб қолишди. Умриддинов танкни тикка ўшаларга қараб солди ва уччала расчётни одамлари билан янчиб ўтди. «Ғалати экипаж» янги ўлжа қидириб яна ичкарилаб бораётганда, душман бронетешар тўплари «жиннилларча» иш тутаётган ўз танкларини нишонга олаётган эди. Снаряд танк гусеницасини узиб юборди. Танк ёнида пулемёт тинмай тариллар, ундан узилган ўқлар бамисоли дўлдек танкка уриліб турарди. Афтидан душман «экипажни» танкдан чиқартирмай ёндириб юбормоқчи эди. Шунда Муҳиддиннинг хаёлига ялт этиб бир нарса келди. У яна штурвалга ёпишди, бир томонидаги занжири узилган танк ярим доира ясаб айланади-да, пулемётнинг оғзини қоплашга ярим метрча қолганда тўхтади. Энди қутилиш мумкин. Дзотдаги душман на бизнинг позицияларимизни ота оларди, на танк люкидан чиқувчиларга...

Душманнинг ўз танки билан унинг миномётларини мажақлаш, қолаверса, пулемёт уяси оғзини беркитиб қўйиш, қисмларимиз штурми учун ғоят муҳим шароит яратиш эди. Ана шу жангдаги баҳодирлиги учун 1-Белоруссия фронти 269-дивизия разведкачиси Муҳиддин Умриддиновга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони Тожиали Бобоев гитлерчиларни Берлингача савалаб борган қаҳрамон жангчилардан бири. У Варшавани озод қилишдаги, қолаверса, Одердан ўтишдаги жасоратлари учун «Қизил юлдуз» ордени билан тақдирланди. 5-зарбдор армиянинг 1006-полки жангчилари ўртасида ўтдан ҳам, сувдан ҳам қайтмайдиган ажойиб жангчи сифатида танилган Т. Бобоев Берлиннинг Силезия вокзалини штурм қилиш ва унга байроқ тикишда ажойиб жасорат кўрсатди. «Биз вокзал биносига етгунимизча, деб эслайди Тожиали ака, ҳар бир муюлиш, ҳар бир уй, ҳар бир хона учун жанг қилдик. Охири байроқ тикиш учун ҳужумга ташланган группадан атиги йигирматамиз омон қолдик. Вокзал биносига ёриб кириб, шиддат билан қаватларга кўтарила бошладик. Иккинчими, учинчими қаватга чиққанимизда фашистлар билан аралашиб «бўтқа» бўлиб кетдик. Ур-йиқит шу даражага етдики, автоматдан отиш имкони бўлмай қолди. Сапёр лопаткалари ишга тушиб кетди, пичоқбозлик бошланди. Хуллас, вокзал биносини ҳимоя қилаётган эсэсчиларни янчиб ташладик, бизнинг йигитларимизнинг асосий қисми ҳам шу олишувда қурбон бўлди. Вокзал пештоқига қирмизи байроқни мен тикдим.

Суратда: (чапдан ўнгга) олдинги қаторда — Шуҳрат орденларининг тўла кавалери А. Я. Диров, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари М. Умриддинов, Т. Бобоев, собиқ снайпер Т. Одилов, юқорида — Шуҳрат орденларининг тўла кавалери А. Довутов, II ва III-даражали Шуҳрат орденларининг кавалери Г. П. Лазуренко, Шуҳрат орденларининг тўла кавалери А. Жамолов, I ва II-даражали Шуҳрат орденлари кавалери О. Азизов, Жанговар Қизил Байроқ ордени кавалери Ф. Тўйчиев ўртоқлар.

Ғ. Қосимов фотоси.

Тожиали Бобоев ана шу жасорати учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлган эди.

Шуҳрат орденларининг тўла кавалери Андрей Яковлевич Диров ўз тўпи билан жанговар фаолияти давомида душманнинг қанчадан қанча танклари ва ўзи юрар тўпларини мажақламади, қанча-дан-қанча дот ва дзотларини осмонга учирмади, дейсиз!

Шуҳрат орденининг тўла кавалери Аҳад Довутов ҳам ўз танки билан бир неча тўпни, «фердинанд» типидаги танкларни ёндирган азамат жангчи. У танки шикастланган бўлсада жанг майдонидан чиқмай, душман билан шердек олишди, Берлинни штурм қилди. Прагани озод қилишда қатнашди.

Фарғона районидаги «Фарғона» совхозининг юқори ҳосилли бригада бошлиғи Абдуҳамид Жамоловнинг ҳам кўкрагини уччала даражадаги Шуҳрат орденлари, қатор жанговар медаллар безаб турибди. 1-Белоруссия фронтининг турли дивизияларида хизмат қилган Абдуҳамид ака танкка қарши отувчи моҳир тўпчи-командир сифатида танилди. Душманни Запорожьедан Берлингача қувиб борган, урушни газандалар уясида охирги залплар билан тугатган А. Жамолов бу юксак мукофотларга душман «тигр»лари, «фердинанд»лари билан юзма-юз олишувлардаги ғалабаси, душманнинг мустаҳкамланган ўт очиш уяларини мерганларча узган снарядлари билан яксон қилишдаги маҳорати учун сазовор бўлди.

Фарғона область ҳарбий комиссари полковник ўртоқ Б. Каримов журналистларни Шуҳрат орденларининг икки марта кавалери Г. Лозуренко, Ленинград мудофаасининг довруқли қаҳрамони, 150 фашистни ер тишлатган снайпер Т. Одилов, олтита жанговар орден кавалери, собиқ рота командири О. Азизов, Осташка шаҳри яқинидаги Кукун Березова қишлоғига биринчи бўлиб бостириб кириб, Қизил байроқ тиккан жангчи, жанговар Қизил байроқ ордени кавалери Ф. Тўйчибоевлар билан ҳам таништирди.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қ. ШОДМОНОВ,
«Коммуна» газетаси редактори ўринбосари.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ҒАЙРАТИЙ
Ўзбекистон ССР халқ шоири.

ТОШКЕНТ МЕТРОСИ

Ерга қулоқ соламан, заҳматкаш ер талабчан,
Сайридан билинмайди на ларза ва на титроқ.
Аппақандай бир овоз келади шўх ва тийран,
Юлдузлар шодасидай мунаввар ёнган чироқ.
Ер меҳварига туташ нурли сўқмоқлар ҳар ён,
Кундуз каби файз сочар кўҳна Тошкент метроси.
Ер остида яралди жаннат каби зўр макон,
Меҳнатсевар халқларнинг ижод, янги дунёси.
Сайр этар келажагим мармар зиналар бўйлаб,
Гўё афсона каби яратилган қаср бу.
Она замин қатини очмоқдамиз авайлаб,
Замондошлар тақдири билан кулган аср бу.
Пўлат симларда оққан электр тўлқинлари,
Кошоналарга пайванд, сафоли манзилларга.
Шиддаткор одимларнинг чақнатган учқунлари,
Элитмоқда бизларни яна узоқ йўлларга.
Мўъжизакор машина бунёд этаркан шаҳар,
Инсон ақл-идроки ер остида тантана
Қилмоқда, буни одам тик кўтариб ҳар сафар,
Ғурур билан қуёшга кўз-кўз қилмоқда яна.

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛ. Биринчи лига командаларининг Тошкент турнири тугади. Олий лигада охирги тўрт ўринни эгаллаган командалар билан биринчи лиганинг тўртта пешқадам коллективи ўзаро беллашдилар. Олий лигага ўтишда муҳим босқич ҳисобланган бу олишувларда майдон эгалари — «Автомобилист» командаси қизлари Ленинграднинг «Спартак», Риганинг «Аврора», Минскнинг ТТУ коллективларини 3:0 ҳисобида енгдилар. «Буревестник» (Ленинград) командасини эса 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Қимматли очколарни қўлга киритган тошкентлик волейболчи қизлар ўз мавқеларини янада мустаҳкамлаб олдилар. Энди мусобақалар Олмаота ва Волгоград шаҳарларида давом эттирилади.

БАСКЕТБОЛ. «А» класси биринчи лига командалари ўртасида саралаш ўйинлари охирлади. Тошкент Давлат университетининг баскетболчилари ўз группаларида учинчи фахрли ўринни эгаллашди. Энди студент-спортчиларимиз Чирчиқда мусобақанинг финал қисмида куч синашадилар.

ҚЎЛ ТЎПИ. Олий лига вакили — Ўзбекистон жисмоний тарбия институтининг эркаклар командаси Запорожьеда давом этаётган мамлакат чемпионатида дастлабки ғалабага эришдилар. Спортчиларимиз Минскнинг «Политехник» командаси устидан 19:18 ҳисобида ғолиблик қилишди.

Беш йилликнинг белгиловчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Бунга қўшилиб кундалик топшириқларини мунтазам ошириб адо этаётганлар сафи кўпайиб бораётир. Суратларда: 1. Тошкентдаги 3-тикувчилик фабрикасининг илғор тикувчиси Мухтабар Аппонова. Ҳозир у 1976 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. 2. Тошкент пиллакашлик фабрикасининг коммунистик меҳнат зарбдори Марьям Каримова, смена нормасини икки баравар бажариш билан бошқаларга ўрнак бўлаётган бу илғор ишчи маҳсулотнинг сифатига ҳам катта аҳамият беради. 3. Мазкур фабриканинг цехларидан бирида жўшқин меҳнат жараёни акс эттирилган.

А. Тўраев ва И. Глауберзон фотолари.

ЯНГИЛИКЛАР ВОҚЕАЛАР ФАКТЛАР

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИНИНГ ХАБАРЛАРИДАН

Фориш совхозида яйловларни маданийлаштириш юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу ерда 1000 гектар ерга саксавул ва 500 гектар ерга бужғун экилади. Республикада хизмат кўрсатган чорвадор Қ. Ақилбеков бошлиқ 5-фермада яйловлардан табақалаб фойдаланиш амалга оширилди. 6 артезиан қудуғи қазилди. 4 минг гектар ер 24 пайкалга ажратилди. 6 пайкалга экин ва бошқа маданий экинлар экилади.

* * *

1974 йилда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида эришган муваффақиятлари учун Чирчиқ электр химия комбинатининг коллективига СССР Химия саноати министрлиги ҳамда нефть, химия ва газ саноати ходимлари касаба союзи марказий комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди. Мамлакатдаги турдош корхоналар орасида биринчиликни эгаллаган комбинатда йил давомида пландан ташқари 22 минг тонна минерал ўғит тайёрланди ва пландан ташқари бир миллион сўм фойда олинди.

* * *

Наманган автомобиль ремонти заводи енгил машиналарга техника хизмати кўрсатиш станциясида 20 мингинчи автомобиль ремонтдан чиқарилди. Станциянинг қуритиш цехлари машина-ускуналар билан жиҳозланмоқда, ишчиларга маиший хизмат кўрсатувчи бинолар ободонлаштирилмоқда.

* * *

«Сирдарьяоблгаз» бошқармасининг коллективи 1-«Боёвут» совхозининг марказий қўрғони томон 45 километр узунликда газ қувури ётқизишини тугаллади. Бир майгача мактаб, болалар боғчаси ва яслисига газ ўтказиш, совхоз ишчиларининг юзлаб хонадонларини газ билан таъминлаш мўлжалланмоқда. Ҳозирча бу ерларда суюлтирилган газдан фойдаланилмоқда.

* * *

Мирбозор посёлкасида 100 номерли автомат телефон станцияси ишга туширилди. Беш йилликнинг якунловчи йилида Самарқанд областидаги ўнлаб қишлоқлар ўз автомат телефон станциясига эга бўлади.

* * *

Тахиатошда омухта ем заводи қурила бошланди. Бу завод тегирмон комбинати составига киради. Бўлғуси корхона бир суткада 500 тонна омухта ем ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади. Янги тегирмон ҳам қурилмоқда. Бу тегирмон бир кеча-кундузда 240 тонна ўн тортади.

* * *

Анатолий Бесановский бошлиқ комплекс бригада Сирдарё ГРЭСи маъмурий—лаборатория корпуси пойдевори учун дастлабки бетон ётқизди. Бу объектни Октябрнинг 58 йиллигигача фойдаланишга топшириш мажбурияти олинди.

* * *

Бухоро шаҳридаги «Баҳор» кинотеатрида «Ҳаракат хавфсизлиги учун» киноуниверситет очилди. Таксомотор парки, Бухоро автобазаси шофёрлари ва шахсий транспорт эгаларидан тўрт юз киши ана шу киноуниверситетнинг тингловчиларидир. Университетда назарий машғулотлардан ташқари илмий-оммабоп фильмларни намойиш қилиб кўрсатиш, автотранспорт ветеранлари, илғор шофёрлар билан учрашиш мўлжалланган.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ҒАЛАТИ ҚИШЛОВЧИЛАР

Ҳозирги қаҳратон қишда Уралдаги Троицк аҳолиси шу ўлкага хос бўлмаган табиат манзарасини кўриб завқланиши мумкин. Қорли дашт билан қуршалган Троицк ГРЭСи сув омборининг юзида чоғроқ бир оролча ёнида оққушлар сузиб юрибди. Кун охирида бу кўркам қушлар ҳавога кўтарилиб, станцияга яқин иссиқроқ сувда тунагани учадилар.

Қишки совуқ олдидан шу ҳавзага бир неча жуфт оққуш учиб келган эди. Шулардан бир жуфти негадир қолиб кетди. Жанубий ўлкаларга учиб кетишга ўлгурмаган бошқа сув қушлари ҳам илиқ сувда оққушлар билан қишлаяпти. Маҳаллий овшунослар ва табиат ҳаваскорлари меҳмонларнинг қишдан чиқишида ёрдам бераяптилар, уларга овқат ташлаб турибдилар.

Троицкдан сал наридаги Сари қишлоғида яна бир жуфт оққуш қишлади. Бу қушлар кузги ноқулай об-ҳаво шароитларида фалокатга йўлиққанди. Кишилар уларни ювиб-тараб уйга-боқимга олдилар. Оппоқ гўзал қушлар уй паррандалари билан бирга яшамоқда, товуқлар билан иноқ. Лекин ўзларига яқин сув қушлари, айниқса ғозлар билан нима учундир чиқишмайдилар.

(ТАСС).

ТАБИАТ НЕЪМАТЛАРИ

БОДОМ

Қадимий, манзарали ўсимлик. Кўркам, мустаҳкам ёғочидан турли асбоб-ускуналар тайёрланади. Бодом мағзидан хилма-хил ширинликлар — ҳолва, шоколад, конфетлар тайёрланса, медицинада пўчоқ-пўстлоғидан шифобахш дори-дармонлар олинади. Бодом Тянь-Шань, Помир Олой ва Копет-доғ тизма тоғларида кўпроқ учрайди.

ЁНҒОҚ

Бодом каби ёнғоқ ҳам шифобахшлиги билан ажралиб туради. Навлари кўп. Фақат эртаги ёнғоқларнинг ўндан ортиқ тури мавжуд. Унинг бир тупидан олинган ҳосил бир ярим-икки минг килограммга етади. Бир килограмм ёнғоқ мағзи, бир килограмм нон, шунча гўшт, балиқ, олма, картошка ва сут калориясига тенг келади. Унинг таркибида 80 процент мой, 20 процент оқсил, 16 процент углевод ҳамда турли витаминлар бор.

Ёнғоқ дарахти ҳавони тозалаш хусусиятига эга. Турли микробларни ташувчи баъзи ҳашаротлар унга яқинлашолмайди. Ёнғоқнинг мағзи, илдизи, барги ва гулидан шифокорларимиз турли хил дори-дармонлар тайёрлашади.

ПИСТА

Бу ўсимлик Урта Осиёда кенг тарқалган. Унинг мағзи мия, қон томирларини мустаҳкамлаб, юрак, буйрак, ошқозон фаолиятини яхшилашга хизмат қилади. Пўстлоғи эса турли яра-чақаларни даволашда қўлланилади. Ундан бўёқ ва ошлов моддалари олиш мумкин. Писта бужғинида тонид моддалари мавжудлиги туфайли ичбуруқ касалликлари ҳамда ичак, ошқозон яраларини даволашда фойдаланилади. Писта кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқаришда хом ашё ҳамдир.

М. ТУЙЧИЕВ,
табиатшунос.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.25 — «Қизил галстук». 18.55— Миллионлар ленинча университети. 19.10—**«Ахборот».** 19.25 — Халқ контроли экрани. 19.55 — Концерт. 20.25 — **«Ахборот».** 20.45 — **Хоккей:** Швеция — ЧССР. 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Хоккей:** «Динамо (Москва) — «Спартак». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.15 — МОСКВА. 18.45 — Расмларда қуёш акси бор. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Пионерлар концерти. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.45 — ТОШКЕНТ. 21.15— Студиямиз меҳмонлари. 22.00 — Мусобақа, тажриба, ташаббус. 22.30—**Офицерлар** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Телефильм. 20.30 — Якунловчи йил вахтасида. 21.00— Тошкент янгиликлари. 21.15 — **Аланга ичидаги қитъа** (2-серия).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/II да **Риголетто,** 27/II да **Бир актли балетлар: Кармен-сюита; Ойимқиз ва безори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26, 27, 28/II да **Чақмоқ.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/II да **Жоним фидо,** 27/II да **Хотинимнинг эри,** 28/II да **Катта концерт.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Биринчи бўса** (17.00).

КИНО

Бонг — ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Есения — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Разведкачининг жасорати — ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).

Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли «ТАШТЕКСТИЛЬМАШ» заводи қошидаги 87-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ қуйидаги мутахассисликлар бўйича

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

токарлар, фрезерчилар, йиғувчи слесарлар.

УҚИШ МУДДАТИ — 1 ЙИЛ.

Билим юртига 8—10-синф маълумотига эга бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртига қабул қилинганлар, 3 марта бепул овқат, кийим-бош, ишлаб чиқариш практикасида ишлагани учун 33 процент иш ҳақи билан таъминланадилар.

Завод қошида кечки мактаб, ҳамда авиация техникуми филиали жойлашган.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, мактабдан характеристика, турар жойидан справка, фотосурат (6 дона, 3х4 см.).

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 гача қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Тошкент-100, Ш. Руставели кўчаси, 53-уй (2, 3, 18, 45, 50, 54, 58-автобуслар, 2, 6, 13, 15-троллейбуслар, 7, 9, 11, 14, 21, 24-трамвайларнинг «В. Хмельницкий кўчаси» бекати).

ҲАВАСКОР БАЛИҚЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1 мартдан 31 майгача Амударё ва Сирдарёда — балиқ овлаш, шунингдек, Арнасой — Айдар кўлларининг тақиқланган участкаларида оққайроқ, судак ва чўртон балиқларини овлаш

МАН ҚИЛИНАДИ

Узбекрибвод.

Ўзбекистон алоқа министрлиги, алоқа ходимларининг республика касаба союз комитети, Тошкент шаҳар почта алоқаси ишлаб чиқариш-техника бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган алоқачи, район касаба союз комитети президиумининг аъзоси

Лилия Раҳмоновна БЕРГАНОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳуманинг оила аъзоларига таъзия билдирадилар.

Ўзбекистон театр жамияти, санъат ветеранлари Совети, Актёрлар уйи театр санъатининг кекса ходими, республика миқёсидаги шахсий пенсионер, Ўзбекистон театр жамиятининг аъзоси

Таммат ЗИЯХОНОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника институти коллективи академик К. З. Зокировга укаси ва биология фанлари доктори П. К. Зокировга амакиси

Карим Зокирович ЗОКИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Совет Ўзбекистони» газета редакцияси коллективи редакция ходими О. Умаровга отаси

Аббос УМАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.